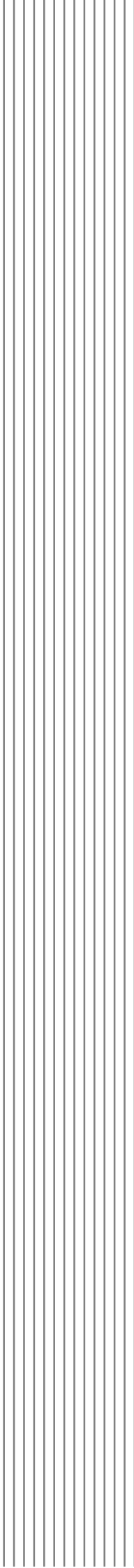
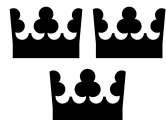

7

Utgiftsramar åren
2001–2003

7 Utgiftsramar åren 2001–2003

7.1 Utgifternas fördelning på utgiftsområden

åren 2001–2002 skall hållas och att en tillfredsställande nivå på budgeteringsmarginalen skall uppnås för 2003.

Regeringens förslag: Den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för åren 2001–2003 enligt tabell 7.1 godkänns som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2000 en preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för åren 2001–2002. Riksdagen godkände förslaget (prop. 1999/2000:1, bet. 1999/2000:FiU1, rskr. 1999/2000:28).

I detta kapitel presenterar regeringen en reviderad preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för åren 2001–2002 och en preliminär fördelning för 2003. Regeringens förslag till utgiftsramar för åren 2001–2003 samt skillnader i förhållande till de preliminära ramarna i budgetpropositionen för 2000 för åren 2001–2002 redovisas i tabell 7.1. Beräkningarna av fördelningen på utgiftsområden för åren 2001–2003 är baserade på nu kända förutsättningar vad avser den ekonomiska utvecklingen och gällande regelsystem och skall betraktas som preliminära. Inför budgetpropositionen för 2001 kan utgiftsramarna komma att justeras, t.ex. beroende på att pris- och lönekänsliga anslag kan komma att ändras till följd av nya antaganden om den ekonomiska utvecklingen.

Regeringens förslag till utgiftstak för staten för 2003 och förslag om tekniska justeringar av utgiftstaken för åren 2001–2002 redovisas i avsnitt 4.1.1.

Utgångspunkten för förslaget till preliminära utgiftsramar är att de föreslagna utgiftstaken för

Tabell 7.1 Preliminär fördelning på utgiftsområden 2001–2003

Miljoner kronor

	2001	2002	2003	Differens mot budgetpropositionen för 2000	
				2001	2002
UO 1 Rikets styrelse	5 313	5 132	5 017	562	354
UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1 610	1 600	1 622	-14	-77
UO 3 Skatteförvaltning och uppbörd	6 173	6 300	6 442	152	187
UO 4 Rättsväsendet	24 032	25 102	25 737	1 013	1 720
UO 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	2 889	2 863	2 907	-138	-202
UO 6 Totalförsvaret	46 529	45 506	44 530	469	377
UO 7 Internationellt bistånd	15 029	15 597	18 181	671	1 272
UO 8 Invandrare och flyktingar	4 875	4 649	4 861	-42	178
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	27 011	28 313	29 737	1 111	2 104
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	100 075	102 610	104 612	7 621	10 364
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34 164	33 746	33 386	1 473	1 549
UO 12 Ekonomisk trygghet för familj och barn	48 172	49 639	50 400	256	1 397
UO 13 Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet	27 447	27 418	27 424	-1 019	-855
UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	45 555	45 948	46 540	-696	-694
UO 15 Studiestöd	21 860	24 591	24 530	-2 673	-243
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	34 745	39 683	40 734	-1 884	727
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	7 711	7 909	8 109	38	50
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	11 984	11 277	10 882	-298	-441
UO 19 Regional utjämning och utveckling	4 067	3 204	3 304	230	110
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	2 016	2 222	2 408	186	202
UO 21 Energi	2 262	2 085	1 302	342	347
UO 22 Kommunikationer	24 651	25 087	26 078	-517	-446
UO 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	13 664	13 854	13 937	-304	-266
UO 24 Näringsliv	3 197	2 977	2 895	178	43
UO 25 Allmänna bidrag till kommunerna	101 850	101 827	104 185	-22	35
UO 26 Statsskuldräntor m.m.	69 270	65 670	58 570	-7 840	3 460
UO 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	24 093	24 795	24 742	272	1 118
Minskning av anslagsbehållningar	4 000	5 500	4 000	-3 500	500
Summa utgiftsområden	714 242	725 106	727 071	-4 372	22 867
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	644 972	659 436	668 501	3 468	19 407
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	144 686	151 337	158 364	-119	-53
Takbegränsade utgifter	789 658	810 773	826 865	3 349	19 354
Budgeteringsmarginal	2 342	6 227	20 135	-1 349	-16 354
Utgiftstak för staten	792 000	817 000	847 000	2 000	3 000

7.2 De takbegränsade utgifternas förändring jämfört med budgetpropositionen för 2000

Det är flera faktorer som leder till reviderade utgiftsramar för åren 2001 och 2002 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2000. Utgiftsramarna har ändrats till följd av föreslagna satsningar och utgiftsminskningar, reviderad prognos för de makroekonomiska förutsättningarna, reviderad pris- och löneomräkning, förändrade volymer inom regelstyrda bidragssystem, förändrade prognosmetoder och förändrade prognoser av myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit. I tabell 7.2 har förändringen av de takbegränsade utgifterna för åren 2001–2002 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2000 delats upp på dessa faktorer. Av tabellen framgår det att ökningen av de takbegränsade utgifterna åren 2001–2002 främst beror på förändrade volymer i regelstyrda bidragssystem.

Nya satsningar och utgiftsminskningar

Av redovisningen i avsnitt 4.3 framgår att de förslag till satsningar och utgiftsminskningar som nu lämnas eller aviseras för åren 2001–2002 sammantaget beräknas öka utgiftsområdesramarna med 2,4 miljarder kronor 2001 och 7,5 miljarder kronor 2002, i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2000.

Större utgiftsökningar åren 2001–2002 föreslås inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet, där satsningarna uppgår till ca 0,8 miljarder kronor 2001 och ca 1,3 miljarder kronor 2002. Satsningar på bl.a. de sämst ställda pensionärerna görs inom utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom på totalt ca 1,1 miljarder kronor per år. Införandet av pensionsrätt för totalförsvarsplikt och studier leder till högre utgifter med sammanlagt 1 miljard kronor 2001 och 1,8 miljarder kronor 2002 inom utgiftsområdena 6 Totalförsvaret och 15 Studiestöd. Införandet av en extra s.k. pappa- och mammamånad i föräldraförsäkringen beräknas öka utgifterna inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn med 1 miljard kronor per år från 2002. Inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning tillförs ytterligare ca 1 miljard kronor 2002 för finansiering av maxtaxa och vissa andra åtgärder inom förskola och barnomsorg.

Större utgiftsminskningar föreslås genomföras på utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv där anslaget *Arbetsmarknadspolitiska åtgärder* minskas med ca 0,8 respektive 0,7 miljarder kronor 2001 och 2002, vilket kompenseras av ett utökat stöd till långtidsarbetslösa på budgetens inkomstsida. Införandet av maxtaxa i förskolan väntas ske först 2002, vilket leder till 1,6 miljarder kronor lägre utgifter 2001.

Tabell 7.2 Förändring av takbegränsade utgifter mellan budgetpropositionen för 2000 och 2000 års ekonomiska vårproposition till följd av utgiftsreformer m.m.

Miljarder kronor

	2001	2002
Takbegränsade utgifter i budgetpropositionen för 2000	786,3	791,4
Utgiftsreformer och utgiftsminskningar	2,4	7,5
Ändrade makroekonomiska förutsättningar	-0,6	-0,4
Reviderad pris - och löneomräkning	-0,3	0,2
Volymförändringar	5,7	11,1
Prognosfel m.m.	-0,3	0,4
Förändrad prognos för minskning av anslagsbehållningar	-3,5	0,5
Total utgiftsförändring	3,3	19,4
Takbegränsade utgifter i 2000 års ekonomiska vårproposition	789,7	810,8

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte.

Makroekonomiska förutsättningar

Utgifternas fördelning på utgiftsområden påverkas av en ändrad bedömning av den allmänna ekonomiska utvecklingen. Anslag som är beroende av makroekonomiska antaganden har för åren 2001–2002 justerats med hänsyn till nya antaganden om den ekonomiska utvecklingen jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2000. Denna justering berör huvudsakligen ett fyrtiotal olika anslag för transfereringsändamål.

Den öppna arbetslösheten beräknas bli något lägre åren 2001 och 2002 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2000. Vid en oförändrad medelersättning per arbetslös innebär detta att utgifterna för arbetslöshetsförsäkringen minskar med ca 2 miljarder kronor per år. Högre inkomster för hushållen leder till lägre kostnader för bostadsbidragen. Andra makroekonomiska förändringar medför emellertid att de takbegränsade utgifterna blir högre. Den genomsnittliga timlönen beräknas bli högre båda åren vilket innebär ökade utgifter för inkomstrelaterade transfereringar. Upprevideringen av tillväxten och den därmed högre bruttonationalinkomsten innebär att utgiftsramarna för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd och utgiftsområde 27 Avgiften till den Europeiska gemenskapen blir högre. Högre ränta leder till högre utgifter för räntebidragen och ökar statens upplåningskostnader för finansiering av studiemedel. Sammantaget beräknas de förändrade makroekonomiska förutsättningarna medföra att de takbegränsade utgifterna minskar med 0,6 miljarder kronor 2001 och 0,4 miljarder kronor 2002 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2000.

Pris- och löneomräkning av anslagen till myndigheternas förvaltningskostnader

I den inledande fasen av budgetprocessen hantearas anslag för förvaltningsändamål i fasta priser. Dessa anslag räknas om till löpande priser genom att pris- och löneindex knyts till anslagen.

I budgetpropositionen för 2000 gjordes en preliminär pris- och löneomräkning av anslagen för förvaltningsändamål för åren 2001–2002. Slutlig pris- och löneomräkning för 2001 har därefter genomförts. Den baserar sig på konstaterad pris- och löneutveckling mellan 1998 och 1999 inom den konkurrensutsatta sektorn. För åren 1995–2000 har den allmänna löneavgiften exkluderats vid beräkningen av det arbetskostnadsindex som används i löneomräkningen. Från

och med den slutliga pris- och löneomräkningen för 2001 inkluderas emellertid den allmänna löneavgiften i det arbetskostnadsindex som används.

För åren 2002 och 2003 görs en preliminär pris- och löneomräkning av anslagen för förvaltningsändamål, vilken bl.a. baserar sig på prognostiserad löneutveckling mellan 1999 och 2001 i den konkurrensutsatta sektorn. Till följd av förändrade antaganden om den förväntade pris- och löneutvecklingen revideras den preliminära pris- och löneomräkning för 2002 som gjordes i budgetpropositionen för 2000.

Till följd av den slutliga pris- och löneomräkningen för 2001 och ny preliminär beräkning för 2002 minskar utgiftsramarna med 0,3 miljarder kronor 2001 medan anslagen ökar med 0,2 miljarder kronor 2002 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2000. Förändringen berör främst utgiftsområde 4 Rättsväsendet, vars utgiftsramar ökar med 0,3 respektive 0,4 miljarder kronor per år och utgiftsområde 22 Kommunikationer, vars ramar minskar med 0,4 miljarder kronor per år på grund av reviderad pris- och löneomräkning.

Vid beräkningen av det löneindex som används för att räkna om förvaltningsanslagen till löpande priser görs ett avdrag för produktivitetsutvecklingen. Produktivitetsutvecklingen beräknas som genomsnittet av produktivitetsutvecklingen inom den privata tjänstesektorn under de 10 år som föregår aktuellt budgetår. Övergången till de nya nationalräkenskaperna innebär att ett problem uppstod med att välja brytår för övergången mellan de gamla och nya nationalräkenskapernas beräkning av produktivitetsutvecklingen. För åren 1993–1998 finns beräkningar enligt både de gamla och de nya nationalräkenskaperna och valet av brytår har visat sig ha relativt stor betydelse. I den pris- och löneomräkning som nu har genomförts har brytåret 1993 valts, vilket medför att produktivitetsavdraget blir ca 0,4 procentenheter lägre jämfört med om ett år mot slutet av perioden hade valts.

Volym

Den viktigaste orsaken till ökningarna av utgifterna i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2000 är nya prognoser för volymer inom regelstyrda system, främst inom Socialdepartementets områden. Dessa faktorer medför att utgiftsområdesramarna sammantaget ökar med 5,7 respektive 11,1 miljarder kronor åren 2001 och 2002 jämfört med beräkningen i

budgetpropositionen. De största volymökningarna prognostiseras inom följande områden:

- Utgifterna för assistansersättningen beräknas bli högre till följd av ett ökat antal personer med assistansersättning och ett ökat antal assistanstimmar per person. Upprevideringen uppgår till ca 1 miljard kronor 2001 och knappt 2 miljarder kronor 2002.
- Utgifterna för förtidspensionerna beräknas bli ca 1 miljard kronor högre 2001 och ca 2 miljarder kronor högre 2002, bl.a. till följd av att fler personer förtidspensioneras än vad som tidigare antagits.
- Sjukfrånvaron har ökat under 1998 och 1999 och väntas öka ytterligare under år 2000. Utgiftseffekten av denna volymökning samt effekten av att genomsnittsansättningen för de sjukskrivna ökar mer än vad som tidigare förväntats, beräknas uppgå till 6 respektive 8 miljarder kronor åren 2001–2002.

Prognosfel m.m.

Revideringar av ramarna har också orsakats av bl.a. nya prognosmetoder, justeringar till följd av nytillkommande information och regeländringar utom regeringens omedelbara kontroll (EU). Dessa revideringar leder till 0,3 miljarder kronor lägre utgifter 2001 och 0,4 miljarder kronor högre utgifter 2002.

Minskning av anslagsbehållningar

Statliga myndigheter har viss möjlighet att fördela sina utgifter över tiden. Medel på ram- och reservationsanslag som inte utnyttjas fullt ut kan sparas till efterföljande år. På motsvarande sätt kan en myndighet använda tidigare sparade anslagsmedel som komplement till årets anslag för att finansiera en större utgift. Myndigheter har också möjligheter att inom vissa gränser låna av efterföljande års anslag om medelstilledningen ett visst år är otillräcklig. Förskjutningar av detta slag redovisas som en för alla ramanslag och reservationsanslag gemensam nettopost kallad minskning (eller ökning) av anslagsbehållningar. För kommande budgetår erhålls en prognos för de takbegränsade utgifterna genom att en beräknad storlek på minskningen av anslagsbehållningarna läggs till utgiftsramarna och ålderspensionssystemets utgifter. Myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar är en osäker

faktor i utgiftsberäkningen. Minskningen av anslagsbehållningarna bedömdes i budgetpropositionen för 2000 bli ca 7,5 miljarder kronor 2001 och 5 miljarder kronor 2002.

Den aktuella utgiftsprognosen för 2000 innebär att de utgående anslagsbehållningarna vid årsskiftet 2000/2001 beräknas uppgå till ca 14 miljarder kronor (se kap. 5). Minskningen av anslagsbehållningarna under perioden 2001–2003 beräknas nu uppgå till sammanlagt 13,5 miljarder kronor, varav 4 miljarder kronor 2001, 5,5 miljarder kronor 2002 och 4 miljarder kronor 2003. De områden där minskningen av anslagsbehållningar är störst är bidrag till läkemedelsförmånen samt internationellt bistånd.

Att posten minskning av anslagsbehållningar 2001 nu väntas bli mindre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2000 beror bl.a. på en skärpt tillämpning av den förordning som säger att anslagssparande över 3% av föregående års tilldelade medel skall dras in om inte något annat beslutats av regeringen.

7.3 Budgeteringsmarginalen och utnyttjande av saldoutrymme

Förslaget till utgiftsramar, beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten och beräkningen av posten Minskning av anslagsbehållningar innebär att de takbegränsade utgifterna beräknas uppgå till 789,7 miljarder kronor år 2001, 810,8 miljarder kronor år 2002 och 826,9 miljarder kronor år 2003. Därmed beräknas de takbegränsade utgifterna för åren 2001 och 2002 bli drygt 3 respektive 19 miljarder kronor högre jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2000. Som andel av BNP beräknas de takbegränsade utgifterna minska från 36,7 procent 2000 (36,8 procent om utgifterna 2000 justeras för de tekniska korrigeringar som presenteras i denna proposition) till 34,9 procent 2003. De justerade takbegränsade utgifterna ökar med i genomsnitt 0,5 procent per år i fasta priser under perioden 2000–2003.

Budgeteringsmarginalen utgör skillnaden mellan utgiftstaket för staten och de takbegränsade utgifterna. Budgeteringsmarginalen beräknas uppgå till 2,3 miljarder kronor 2001 och till 6,2 miljarder kronor 2002. Budgeteringsmarginalen för åren 2001 och 2002 har därmed minskat med 1,3 respektive 16,4 miljarder kro-

nor i förhållande till vad som redovisades i budgetpropositionen för 2000. Enligt 42 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten skall regeringen vidta sådana åtgärder som den har befogenhet till eller föreslå riksdagen nödvändiga åtgärder om det finns risk för att ett beslutat tak för statens utgifter kommer att överskridas. Regeringen kommer att följa utgiftsutvecklingen under åren 2001 och 2002 mycket noga och kommer att besluta eller föreslå åtgärder om dessa marginaler inte visar sig vara tillräckliga.

Budgeteringsmarginalen för 2003 beräknas uppgå till 20,1 miljarder kronor, vilket motsvarar 2,4 procent av de takbegränsade utgifterna. En marginal av denna storlek rekommenderades i 1996 års ekonomiska vårproposition för att möta makroekonomisk osäkerhet och den osäkerhet som följer av tidigare fattade beslut tre år framåt i tiden (se avsnitt 4.1.1). Under kommande år kan ett saldoutrymme ge möjlighet till ytterligare utgiftsreformer med ikraftträdande 2003, under förutsättning att dessa reformer är förenliga med en tillräcklig nivå på budgeteringsmarginalen.

Det finansiella sparandet i den offentliga sektorn beräknas samtliga år 2001–2003 överstiga det målsatta sparandet om 2,0 procent av BNP. För de tre åren beräknas saldoutrymmet till 27, 36 respektive 59 miljarder kronor. Beräkningarna i denna proposition bygger på att detta saldoutrymme beräkningstekniskt förs över till hushållssektorn. I tabell 7.3 jämförs saldoutrymmet med den budgeteringsmarginal som finns för respektive år.

Tabell 7.3 Saldoutrymme och budgeteringsmarginal 2001–2003.

<i>Miljarder kronor</i>			
	2001	2002	2003
Budgeteringsmarginal	2,3	6,2	20,1
Saldoutrymme	27	36	59

7.4 Beskrivning av utgiftsområden

I följande avsnitt redovisas regeringens sammanfattande bedömning av utgiftsområdena och ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. I tabellform redovisas det preliminära utfallet för 1999, anslag 2000, utgiftsprognos för 2000 och preliminära utgiftsramar för åren 2001–2003 i löpande priser.

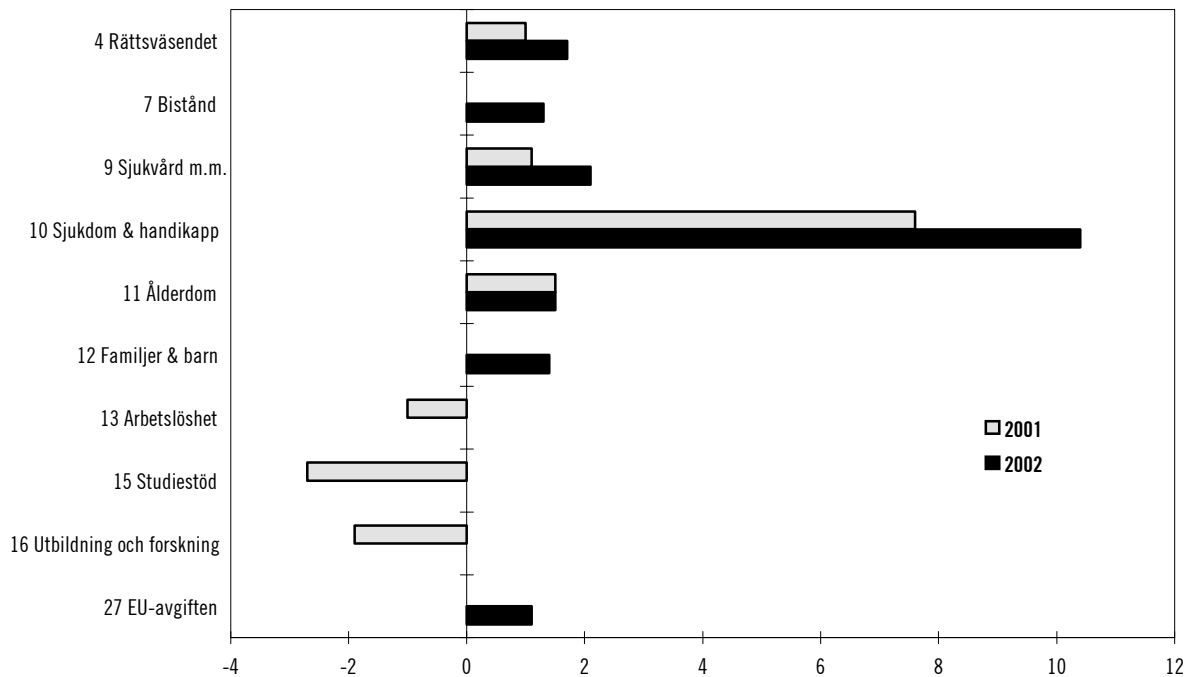
Utgiftsprognoserna för budgetåret 2000 avviker i vissa fall från anvisade medel på statsbudgeten. Detta beror bl.a. på att anslagssparande och reservationer förbrukas samt på förändrade antaganden om den ekonomiska utvecklingen.

Diagram 7.1 visar de utgiftsområdesramar som förändrats med mer än 1 miljard kronor jämfört med de preliminära ramarna i budgetpropositionen för 2000.

Som framgår av diagrammet är det utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp som ökar mest jämfört med tidigare beräkning. Utvecklingen inom samtliga utgiftsområden samt ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten presenteras nedan.

Diagram 7.1 Större förändringar av utgiftsområdesramar åren 2001 och 2002 jämfört med budgetpropositionen för 2000

Miljarder kronor

Utgiftsområde 1: Rikets styrelse

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
4 541	4 461	5 062	5 313	5 132	5 017

Utgiftsområdet omfattar verksamheterna statschefen, riksdagen och dess myndigheter, regeringen, centrala myndigheter samt mediefrågor. För 2000 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 4,5 miljarder kronor, varav 2,6 miljarder kronor till regeringen m.m., 0,9 miljarder kronor till riksdagen och dess myndigheter samt 0,7 miljarder kronor till mediefrågor.

Regeringen beräknar att utgiftsområdet ökar med 396,4 miljoner kronor 2001 jämfört med budgetpropositionen. Ökningen förklaras av ett antal tillskott till olika verksamheter inom utgiftsområdet.

Regeringen beräknar att Kungliga hov- och slottsstatens anslagsram höjs med 3 miljoner kronor från 2001 och med ytterligare 2 miljoner kronor från 2003. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2001 med ett

mer preciserat förslag när det gäller finansieringen av denna verksamhet.

Regeringen beräknar att Riksdagens ombudsmän tillförs 1,4 miljoner kronor från 2001 med anledning av ökade hyreskostnader.

Regeringskansliets utgifter (exklusive UD som finansieras av utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan) har de senaste fyra åren varit större än det årliga anslaget i statsbudgeten. För att finansiera verksamheten har det tidigare ackumulerade anslagssparandet samt en del av UD:s anslagssparande tagits i anspråk. En utredning om Regeringskansliets dimensionering och verksamhet har genomförts. Regeringen avser att återkomma med en samlad bedömning avseende utredningen. I avvaktan på regeringens bedömning beräknas att Regeringskansliet engångsvis tillförs 230 miljoner kronor varav 100 miljoner kronor för ett extra toppmöte under Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd första halvåret 2001. Regeringen beräknar vidare att Regeringskansliet tillförs 150 miljoner kronor från utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan från och med 2001 till följd av att IT-organisationerna inom Regeringskansliet och utrikesförvaltningen från 1 januari 2000 är en gemensam organisation.

I budgetpropositionen för 2000 aviserade regeringen en sammanslagningen av Regeringskansliets och Utrikesdepartementets förvaltningsanslag från den 1 januari 2002. Anslagen handhas av två olika utskott och indelningen i utgiftsområden är reglerad i riksdagsordningen. Med anledning av detta avser regeringen att senare återkomma med ett förslag till riksdagen om nödvändig lagändring, dock senast i 2001 års ekonomiska vårpropositionen.

Internetprojektet Sverige Direkt skall bedrivas vidare som en kommitté med uppgift att ytterligare utreda möjligheterna att samordna likartad verksamhet samt sköta driften av den befintliga portalen.

Regeringen beräknar att anslaget C3 *Allmänna val* tillförs 10 miljoner kronor per år 2001 och 2002 för utvecklingsarbetet Tid för demokrati. För detta ändamål inrättas en demokratidelegation.

Utgiftsområde 2: Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
1 522	1 578	1 670	1 610	1 600	1 622

Utgiftsområdet omfattar bland annat Riksrevisionsverket, Ekonomistyrningsverket, Statskontoret, Statistiska centralbyrån, Konjunkturinstitutet, Riksgäldskontoret, Kammarkollegiet och Finansinspektionen. Vidare ingår vissa råd och nämnder, vissa administrativa kostnader för statsskuldens upplåning och låneförvaltning, vissa finansierings- och garantiåtaganden samt Riksdagens revisorer. För 2000 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 1,6 miljarder kronor, varav 1,5 miljarder kronor till centrala myndigheter och nämnder.

Utgiftsområde 3: Skatteförvaltning och uppbörd

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
5 953	5 922	6 269	6 173	6 300	6 442

Utgiftsområdet omfattar Riksskatteverket, skattemyndigheterna och Tullverket. För 2000 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 5,9 miljarder kronor, varav 4,8 miljarder kronor till skatteförvaltningen.

När det gäller skatteförvaltningens verksamhet konstaterade regeringen i budgetpropositionen för 2000 att det kan komma att krävas ett resurstillskott för att dels upprätthålla kontrollintensiteten på önskvärd nivå, dels skapa visst utrymme för särskilda satsningar när läget så kräver. Regeringen redovisade också bedömningen att 1997 års kontrollnivå är en rimlig utgångspunkt. Regeringen gör nu bedömningen att skatteförvaltningen inför 2001 bör tillföras ett varaktigt tillskott om 125 miljoner kronor.

Beträffande Tullverket genomgick myndigheten en omorganisation under 1999 vilket innebär att Tullverket har blivit en sammanhållen myndighet med en central ledning och sex tullregioner. Under 2000 kommer effekterna av omorganisationen att kunna bedömas.

Arbetet med förberedelserna inför öppnandet av Öresundsbron fortlöper. För att finansiera de merkostnader som uppstår avser regeringen att inför 2001 tillföra Tullverket 10 miljoner kronor samt ge Tullverket möjlighet att disponera avgiftsmedel från vissa av de avgifter som Tullverket uppbär.

Ombyggnaden av terminalerna på Arlanda flygplats kommer att påverka tullverksamheten på sikt. Regeringen har för avsikt att följa utvecklingen på Arlanda och återkomma till riksdagen vid behov.

Utgiftsområde 4: Rättsväsendet

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
22 263	22 667	23 516	24 032	25 102	25 737

Utgiftsområdet omfattar polisen, åklagarsväsendet, domstolsväsendet, rättshjälpen, kriminalvården, exekutionsväsendet, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Rättsmedicinalverket och Gentekniknämnden. För 2000 uppgår de totala utgifterna enligt statsbudgeten till 22,7 miljarder kronor, varav polisväsendet svarar för ca 12 miljarder kronor.

Rättsväsendet tillförs 1 miljard kronor för 2001, 1,5 miljarder kronor för 2002 och 1,6 miljarder kronor för 2003, varav 180 miljoner kronor avser avgiftsinkomster som polisen får disponera. Medlen skall användas för fortsatt modernisering av rättsväsendet. Moderniseringsarbetet skall leda till ett rationellt strukturerat rättsväsende som utifrån en helhetssyn på myndigheternas verksamhet uppfyller medborgarnas berättigade krav på snabbhet, rättssäkerhet och hög kvalitet.

För att uppnå detta krävs verksamhetsuppföljning och redskap för effektiv budgetkontroll inom respektive verksamhetsområde. I de mål som uppställs ingår att öka rättsväsendets förmåga och effektivitet när det gäller att förebygga och bekämpa vardagsbrottslighet, den nya och grövre kriminaliteten i form av bl.a. ekonomisk brottslighet inklusive miljöbrottslighet och IT-relaterad brottslighet, narkotikabrottslighet, våldsbrottslighet, särskilt våld mot kvinnor och barn, brott med homofobiska inslag och brott med rasistiska eller extremistiska förtecken. Ett mycket viktigt inslag i detta är att öka antalet poliser och att ytterligare utveckla kompetensen inom hela rättsväsendet. Bland andra viktiga inslag kan nämnas att förbättra gränskontrollen och delta i det EU-relaterade arbetet, utveckla närpolisverksamheten och det problemorienterade arbetssättet, konsolidera och utveckla det omfattande reformarbete som genomförts inom åklagarväsendet, fullfölja moderniseringen av domstolsväsendet och ge kriminalvården förutsättningar att möta ett ökat platsbehov och fortsätta utveckla verksamheten.

Regeringen avser att noga följa rättsväsendets verksamhet och resultat och att återkomma till riksdagen om de ytterligare insatser som erfordras för att fullfölja statsmakternas intentioner för utvecklingen av rättsväsendet.

Utgiftsområde 5: Utrikesförvaltning och internationell samverkan

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
2 877	2 983	3 096	2 889	2 863	2 907

Utgiftsområdet omfattar i huvudsak utrikesförvaltningen, dvs. Utrikesdepartementet och de

103 utlandsmyndigheterna, bidrag till vissa internationella organisationer, nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor, information om Sverige i utlandet samt Europainformation. För 2000 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 2,9 miljarder kronor, varav anslaget till utrikesförvaltningen uppgår till 1,9 miljarder kronor och bidragen till internationella organisationer till 1 miljard kronor.

Till följd av sammanslagningen av Regeringskansliets två IT-organisationer, den inom UD och den för övriga Regeringskansliet, till en gemensam organisation från den 1 januari 2000 beräknas utgiftsområdet minska med 150 miljoner kronor från och med 2001.

Utrikesförvaltningens verksamhet har de senaste åren inte till fullo kunnat finansieras inom ramen för det årliga anslaget. För att finansiera verksamheten har det tidigare ackumulerade anslagssparandet tagits i anspråk. Regeringen beräknar därför att utgiftsområdet engångsvis bör tillföras 50 miljoner kronor 2001 avseende utrikesförvaltningen i avvaktan på regeringens samlade överväganden med anledning av utredningen om Regeringskansliets dimensionering och verksamhet.

I budgetpropositionen för 2000 aviserade regeringen en sammanslagning av Regeringskansliets och Utrikesdepartementets förvaltningsanslag från den 1 januari 2002. Anslagen handhas av två utskott och indelningen i utgiftsområden är reglerad i riksdagsordningen. Med anledning av detta avser regeringen att återkomma med ett förslag till riksdagen om nödvändig lagändring, dock senast i 2001 års ekonomiska vårproposition.

Utgiftsområde 6: Totalförsvaret

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
44 279	46 649	45 948	46 529	45 506	44 530

Utgiftsområdet omfattar verksamheter inom det militära och civila försvaret, Kustbevakningen, Statens räddningsverk, Sprängämnesinspektionen, nämnder samt stödverksamhet till det militära och det civila försvaret. I utgiftsområdet ingår även internationell fredsfrämjande verksamhet med svensk trupp utomlands.

För 2000 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 46,6 miljarder kronor, varav 43,7 till det militära försvaret, 1,9 miljarder kronor till det civila försvaret och 1 miljard kronor till övrig verksamhet.

I samband med behandlingen av prop. 1999/2000:30 Det nya försvaret har riksdagen under våren 2000 fattat beslut om hur omriktningen av totalförsvaret skall genomföras (bet. 1999/2000:FöU2, rskr. 1999/2000:168).

Med anledning av att pliktutredningen i februari 2000 lämnade sitt betänkande har ålderspensionsavgifter för totalförsvaretsplikt beräknats. Utgiftsområdet beräknas därför öka med 240 miljoner kronor fr.o.m. 2001.

För att möjliggöra en fortsatt svensk närvaro i Kosovo har utgiftsområdets ram för 2001 beräknats öka med 250 miljoner kronor.

Utgiftsområde 7: Internationellt bistånd

Miljoner kronor

Utfall	Anslag	Prognos	Beräknat		
			2000	2001	2002
1999	2000	2000	2001	2002	2003
12 419	13 237	15 160	15 029	15 597	18 181

Utgiftsområdet omfattar verksamheterna internationellt utvecklingssamarbete samt samarbete med Central- och Östeuropa. För 2000 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 13,2 miljarder kronor, varav 12,5 miljarder kronor till utvecklingssamarbetet med utvecklingsländerna och 0,7 miljarder kronor till samarbete med Central- och Östeuropa.

Den totala biståndsramen för 2000 uppgår till 14,3 miljarder kronor vilket motsvarar 0,72 procent av bruttonationalinkomsten (BNI). Ramen för 2001 uppgår till 0,73 procent av BNI, vilket med nuvarande BNI-prognos beräknas till 15,7 miljarder kronor. Ramen för 2002 uppgår till 0,74 procent av BNI. För 2003 höjs biståndsramen kraftigt till 0,81 procent av BNI. Regeringen har ambitionen att Sverige åter skall uppnå enprocentsmålet när de statsfinansiella förutsättningarna för detta föreligger. För att åstadkomma en jämn förbrukning av biståndsmedel beräknar regeringen att ca 1,7 miljarder kronor respektive 1,6 miljarder kronor av reservationerna förbrukas 2001 och 2002.

Från biståndsramen avräknas vissa asylkostnader, medel för EU:s gemensamma bistånd,

vissa FN-bidrag samt administration. Avräkningens storlek för 2002 och 2003 beräknas utifrån vid budgeteringstillfället tillgängligt prognosunderlag.

En parlamentariskt sammansatt kommitté är tillsatt med uppgift att utreda hur Sveriges politik för global utveckling bör vidareutvecklas.

Ett program för samarbetet med Central- och Östeuropa har beslutats av riksdagen för perioden 1999–2001 som totalt omfattar 2,4 miljarder kronor. Regeringen kommer i 2001 års ekonomiska vårproposition att lämna förslag på omfattning och inriktning av samarbetet efter 2001. Regeringen bedömer dock att samarbetet med Central- och Östeuropa kommer att fortsätta efter 2001. I avvaktan härpå har regeringen preliminärt beräknat 600 miljoner kronor 2002 och 900 miljoner kronor 2003, dvs. ett program i samma omfattning som nuvarande program. Innan medel anvisas för samarbetet med Central- och Östeuropa skall dock en oberoende utvärdering av verksamheten genomföras.

Utgiftsområde 8: Invandrare och flyktingar

Miljoner kronor

Utfall	Anslag	Prognos	Beräknat		
			2000	2001	2002
1999	2000	2000	2001	2002	2003
4 402	4 901	4 651	4 875	4 649	4 861

Utgiftsområdet omfattar statlig migrations- och integrationspolitik. I området ingår även delar av storstadspolitiken. För 2000 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 4,9 miljarder kronor, varav 2,2 miljarder kronor till migrationspolitiken och 2,7 miljarder kronor till integrationspolitiken.

I förhållande till antagandena i budgetpropositionen för 2000 bedöms nu att fler av de personer från Kosovo, som med stöd av den s.k. massflyktsförordningen beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd, kommer att söka asyl när uppehållstillståndet har upphört. Regeringen bedömer vidare att ett något mindre antal asylärenden kommer att avgöras än vad som låg till grund för beräkningarna i budgetpropositionen för 2000. Detta leder sammantaget till att antalet asylsökande i mottagandesystemet de kommande tre åren kommer att överstiga antagandena i budgetpropositionen. Följden blir att utgifterna för mottagande av asylsökande ökar och att ut-

gifterna för kommunersättning minskar. Regeringen beräknar att det årliga antalet asylsökande kommer att ligga på 12 000 från och med 2001.

Beroende på de osäkerheter som föreligger vad gäller antalet asylsökande och handläggningstider, kommer regeringen att noga följa utvecklingen inom området vad gäller prognoser och utgifter och återkomma med förslag om eventuella omprioriteringar i budgetpropositionen för 2001.

Storstadspolitiken fortsätter vara ett prioriterat område. Av denna anledning förlängs utvecklingsarbetet i storstadsregionerna och 230 miljoner kronor beräknas för detta område 2003.

Ett av regeringens prioriterade områden är att skapa förutsättningar för fler att få arbete. För att öka sysselsättningen bland invandrare beräknar regeringen 100 miljoner kronor per år under perioden 2001–2003 för detta ändamål. Medlen bör enligt regeringens bedömning tills vidare ligga under utgiftsområde 8. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2001 med förslag till hur de anvisade medlen skall fördelas.

Utgiftsområde 9: Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
24 519	25 363	27 539	27 011	28 313	29 737

Utgiftsområdet omfattar verksamheterna hälsovård, sjukvård och social omsorg. För år 2000 uppgår anvisade medel enligt statsbudgeten till 25,4 miljarder kronor, varav 18,1 miljarder kronor avser hälso- och sjukvård, 7,1 miljarder kronor avser social omsorg och 0,1 miljarder kronor avser forskning.

Statens utgifter för hälsovård, sjukvård och social omsorg utgör en mindre del av de samlade offentliga utgifterna för hälso- och sjukvård och social omsorg. Huvudmannskapet för dessa verksamheter ligger huvudsakligen hos kommuner och landsting. Statens stöd till den kommunala sektorn utgår till största delen från utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

I syfte att likställa läkemedelsbehandling med andra behandlingsmetoder samt få kontroll över kostnadsutvecklingen i läkemedelsförmånen träffades år 1997 en överenskommelse med

Landstingsförbundet om att landstingen skall ta över kostnadsansvaret för läkemedlen. Under åren 1998 till 2000 har ett särskilt statsbidrag utgått till landstingen för läkemedelskostnaderna. Enligt den nämnda överenskommelsen skall en ny modell för statens ersättning till landstingen för läkemedelskostnader utformas under 2000. Avsikten är att det nya systemet skall börja gälla från 2001 och att medlen på anslaget för bidrag för läkemedelsförmånen fr.o.m. det året skall ingå i det generella statsbidraget till kommuner och landsting under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Med utgångspunkt i denna överenskommelse pågår överläggningar med Landstingsförbundet om hur överflyttningen av kostnadsansvaret skall genomföras. Prognosen över utgiften för det nuvarande anslaget för bidrag för läkemedelsförmånen är osäker men tyder på att det finns risk för utgiftsökningar under de kommande åren. Mot bakgrund av denna osäkerhet gör regeringen dock den bedömningen att de volymantaganden som låg till grund för de beräknade utgiftsnivåerna i budgetpropositionen för 2000 tills vidare bör kvarstå som utgångspunkt för de beräknade utgiftsnivåerna för perioden 2001 till 2003.

Genom försvarsuppgörelsen kommer sammanlagt åtta miljarder kronor att tillföras vården och omsorgen under perioden 2002 till 2004. Regeringen redovisade i budgetpropositionen för 2000 avsikten att för år 2001 föreslå att ytterligare en miljard kronor tillförs vården och omsorgen. Resurstillskottet kommer att inordnas i det generella statsbidraget till kommuner och landsting under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Mot bakgrund av att inriktningen i försvarsuppgörelsen är primärvård, psykiatri, vård och omsorg om äldre samt tillgänglighet och mångfald föreslår regeringen att resurstillskottet för samtliga år skall fördelas med 70 procent till landstingssektorn och 30 procent till kommunsektorn. Regeringen redovisade vidare i budgetpropositionen för 2000 avsikten att presentera en nationell handlingsplan för utveckling och förnyelse av sjukvården. Regeringen avser att följa genomförandet av handlingsplanen kontinuerligt. Därutöver skall en kontrollstation finnas efter två år. Syftet med kontrollstationen är att analysera hur de avsatta medlen har använts inom landstingen och vilken effekt de har haft i verksamheten. För uppföljning och utvärdering av den nationella handlingsplanen kommer vissa medel att omfördelas från utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner till utgiftsområde 9

Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Regeringen avser att återkomma i dessa frågor i samband med budgetpropositionen för 2001.

Statens kostnader för assistansersättningen beräknas för år 2001 och framöver att öka kraftigt. Regeringen bedömer därför att ytterligare medel behöver tillföras anslaget så att det ökade behovet skall kunna tillgodoses. Regeringen avser också att i en särskild proposition återkomma med förslag som innebär att personer som beviljats assistansersättning före 65 års ålder skall ha rätt till denna ersättning även efter fyllda 65 år. Avsikten är att kunna presentera en proposition under hösten 2000 så att ikraftträdandet kan ske den 1 januari 2001.

Regeringen avser vidare att tillföra tandvården 200 miljoner kronor år 2002 och 500 miljoner kronor år 2003.

Utgiftsområdet beräknas öka med 21 miljoner kronor 2001 till följd av att prognosen visar att anslaget *Ersättning till vissa steriliserade* kommer att överskridas. Vidare beräknas utgiftsområdet tillföras 31 miljoner kronor för att bidra till att täcka Statens institutionsstyrelses kostnadsökning, eftersom fler än beräknat döms till slutten ungdomsvård.

Utgiftsområde 10: Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Miljoner kronor

Utfall	Anslag	Prognos	Beräknat		
			2001	2002	2003
1999	2000	2000	2001	2002	2003
88 477	92 470	97 168	100 075	102 610	104 612

Utgiftsområdet omfattar två verksamhetsområden; ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp samt kostnader för socialförsäkringsadministrationen, dvs. Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna. Socialförsäkringsförmåner som lämnas vid ohälsa utges i form av dagersättningar, t.ex. sjukpenning, rehabiliteringsersättning, närståendepenning samt vissa yrkesskadeersättningar. Därutöver ingår i utgiftsområdet folkpension och pensionstillskott i form av förtidspension samt handikappersättning. Sedan 1999 ingår även utgifterna för ATP i form av förtidspension, arbetsskadeersättningar, kostnader för sysselsättning av vissa förtidspensionärer samt ersättning för kroppsskador. Den sistnämnda ersättningen omfattar det statliga

personskadeskyddet i de fall skadan har inträffat under militär verksamhet.

För 2000 uppgår anvisade medel enligt statsbudgeten till 92,5 miljarder kronor, varav 87,0 miljarder kronor avser förmåner vid ohälsa och 5,5 miljarder kronor avser socialförsäkringsadministrationen.

Utvecklingen under 1999 har inneburit en fortsatt ökning av sjukfrånvaron. Antalet ersatta nettodagar (hela dagar) ökade med 24 procent under 1999. Medelersättningen för sjukskrivna ökade med 4,6 procent under samma år, vilket är en större ökning än den genomsnittliga timlöneökningen. Det beror sannolikt på att det har blivit fler personer med högre inkomster bland gruppen sjukskrivna under 1999 jämfört med tidigare år. På grund av den ökade sjukfrånvaron kommer utgifterna för sjukförsäkringen även 2000 att öka i förhållande till tidigare beräknade utgifter och därmed överskrida anslagna medel. Regeringens bedömning är att utgifterna för sjukpenning 2000 kommer att uppgå till 30,7 miljarder kronor. Prognosen bygger på ett antagande om att antalet ersatta nettodagar kommer att öka i en något långsammare takt än under 1999. En tendens till en avtagande ökningstakt är synbar under de första månaderna 2000. Prognosen utgår vidare från att medelersättningen ökar i samma takt som under 1999.

För åren 2001–2003 är prognosen mycket osäker. Som beskrivs nedan är tre olika utredningar verksamma inom området. De skall lämna delbetänkanden under 2000. Regeländringar utifrån utredningsförslagen kan träda i kraft tidigast under 2001. Dessa omständigheter har påverkat regeringens prognos.

Utredningen om den arbetslivsinriktade rehabiliteringen (dir. 1999:44) arbetar med att kartlägga den arbetslivsinriktade rehabiliteringsprocessen. Utredningen skall bl.a. klargöra hur ansvar och uppgifter effektivast kan fördelas mellan olika aktörer i rehabiliteringsarbetet samt behandla frågor som rör hur drivkrafter i rehabiliteringsarbetet kan förstärkas. Slutbetänkande skall lämnas senast den 1 juli 2000.

Utredningen om sjukförsäkringen (dir. 1999:54, dir. 1999:82) skall fördjupa analysen av varför sjukfrånvaron och utgifterna för sjukpenning förändras över tiden. Utredningen skall bl.a. peka på vilka faktorer som direkt och indirekt är avgörande för sjukpenningförsäkringens kostnadsutveckling. Vidare skall utredningen analysera hur incitament för såväl individ, arbetsgivare m.fl. kan förändras i syfte att minska kost-

naderna. Slutligen skall man lämna förslag till konkreta åtgärder för att minska sjukfrånvaron och för att minska utgifterna. Utredningen skall lämna ett delbetänkande senast den 1 juli 2000 och ett slutbetänkande senast den 1 december 2000.

Inom Regeringskansliet pågår vidare ett arbete med att reformera beräkningen av förtidspension. Arbetet är en nödvändig följd av det reformerade ålderspensionssystemet och bedrivs i enlighet med av riksdagen godkända riktlinjer (prop. 1997/98:111 Reformerad förtidspension, m.m.). I propositionen föreslog regeringen bl.a. vissa riktlinjer för utformningen av reglerna för medicinskt grundad arbetsoförmåga. Avsikten är att lämna ett förslag om ersättning vid långvarig arbetsoförmåga i en särskild promemoria under våren 2000.

Regeringen ser med oro på utvecklingen inom utgiftsområdet, framför allt när det gäller antalet sjukskrivna och de effekter detta kan få på utvecklingen inom förtidspensionsområdet. Denna oro är stark inte minst mot bakgrund av att en åldrande befolkning kommer att innebära en stor utmaning för välfärdssystemen i framtiden, men också utifrån den enskildes situation. Det är av största vikt att arbetsförhållanden och arbetsmiljö inte ger upphov till sjukdom eller arbetskada. Regeringen har därför för avsikt att, under Socialdepartementet, tillsätta en arbetsgrupp som dels skall bereda resultaten från de utredningar som kommer att färdigställas under året, dels utarbeta en handlingsplan för hela ohälsområdet. Syftet med arbetet är att bryta den negativa utvecklingen. Utgångspunkten för arbetet kommer bl.a. att vara att minska sjukfrånvaron från arbetslivet. Arbetsgruppen kommer att rapportera direkt till statsråden för Social-, Närings- och Finansdepartementen.

Utgiftsområde 11: Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Miljoner kronor

Utfall	Anslag	Prognos	Beräknat		
			2001	2002	2003
1999	2000	2000	2001	2002	2003
34 450	33 619	33 356	34 164	33 746	33 386

Utgiftsområdet omfattar dels folkpension för de ålderspensionärer som saknar allmän tilläggs-pension (ATP), dels pensionstillskott (PTS) i form av ålderspension. Vidare ingår såväl ATP

som folkpension i form av efterlevandepension till vuxna, bostadstillägg till pensionärer samt delpension. För 2000 uppgår anvisade medel enligt statsbudgeten till ca 33,6 miljarder kronor. Därav svarar ålderspension för ca 10,8 miljarder kronor, efterlevandepension till vuxna för ca 13 miljarder kronor samt bostadstillägg till pensionärer för ca 9,7 miljarder kronor.

Jämfört med 2000 beräknas ålderspensionsutgifterna inom utgiftsområdet för 2001 och framöver minska något, främst på grund av att andelen pensionärer med ATP ökar och att färre pensionärer därmed är berättigade till pensions-tillskott. De höjda genomsnittliga ATP-nivåerna har dock den omvända effekten på efterlevandepensionerna till vuxna vilket innebär att utgifterna för detta anslag förväntas öka framöver. Vidare beräknas utgiftsområdet öka med ca 1,1 miljarder kronor årligen för insatser för pensionärer med låga inkomster.

I samband med riksdagens beslut angående Vissa ändringar i läkemedelsförmånen m.m. (prop. 1998/99:106, rskr. 1998/99:201) höjdes pensionstillskottet med 1,4 procentenheter för att pensionärer som uppbär pensionstillskott skulle kompenseras för de förändringar av läkemedelsförmånen som genomfördes vid samma tillfälle. Det beslutades då att höjningen skulle vara tidsbegränsad och att pensionstillskottet i december 2000 skall återgå till den ordinarie nivå. Regeringen avser att i en proposition i maj 2000 föreslå att höjningen av pensionstillskottet permanentas. Förslaget påverkar även utgiftsområde 10.

Regeringen avser vidare att föreslå förändringar vad gäller bostadstillägget till pensionärer (BTP). Idag ersätter bostadstillägget boendekostnader mellan 100 kronor och 4 000 kronor per månad med 90 procent av kostnaden. Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2001 föreslå att den undre gränsen vid 100 kronor slopas och att den övre gränsen höjs från 4 000 till 4 500 kronor. De föreslagna förändringarna innebär således att bostadstillägget från och med 2001 ersätter 90 procent av hela boendekostnaden upp till 4 500 kronor per månad. För de allra flesta pensionärer med bostadstillägg skulle förändringarna innebära höjd ersättning med mellan 1 080 kronor och 6 480 kronor per år.

Utöver det ordinarie bostadstillägget finns ett särskilt bostadstillägg till pensionärer (SBTP). Denna förmån är utformad så att pensionären är garanterad skälig levnadsnivå efter betald boen-

dekostnad upp till 5 200 kronor i månaden. Regeringen har för avsikt att i budgetpropositionen för 2001 föreslå att gränsen för skälig levnadsnivå i systemet höjs med 6 procentenheter från 122 till 128 procent av prisbasbeloppet samt att den övre hyresgränsen höjs till 5 700 kronor per månad. För en pensionär med SBTP skulle förändringen innebära höjd ersättning med mellan 2 400 kronor och 8 400 kronor per år.

Utgiftsområdet beräknas också tillföras 30 miljoner kronor för åtgärder inom änkepensionen. Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2001 återkomma med förslag till regeländringar.

Vidare kommer utgiftsområdet från och med 2003 att påverkas av de förändringar som regeringen föreslår i propositionen 1999/2000:91 Efterlevandepensioner och efterlevandestöd för barn samt de förändringar som regeringen avser att föreslå i en proposition om övergångsvis garantipension i maj 2000. Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2001 återkomma med en redovisning av utgiftseffekterna av dessa förslag.

I samband med att beslutet togs att införa ett nytt ålderspensionssystem, beslutades även att delpensionen skall avvecklas. I och med att ålderspension enligt de nya reglerna börjar utbetalas 2001 kommer inga nya delpensioner att beviljas från och med detta år.

Utgiftsområde 12: Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Miljoner kronor

Utfall	Anslag	Prognos	Beräknat		
			1999	2000	2003
41 175	44 756	44 589	48 172	49 639	50 400

Utgiftsområdet omfattar statens ekonomiska stöd till barnfamiljer. För 2000 uppgår anvisade medel enligt statsbudgeten till 44,8 miljarder kronor. Stödet utgörs av allmänna barnbidrag 18,8 miljarder kronor, föräldraförsäkring inklusive havandeskapspenning 16,9 miljarder kronor, underhållsstöd 2,7 miljarder kronor, bidrag till kostnader för internationella adoptioner 20 miljoner kronor, folkpension och ATP i form av barnpension 1,0 miljard kronor, vårdbidrag för funktionshindrade barn 2,0 miljarder kronor och pensionsrätt för barnår 3,2 miljarder kronor.

Regeringen avser att föreslå att barnbidraget höjs med 100 kronor per barn och månad från och med den 1 januari 2001. Flerbarnstillägget höjs i motsvarande mån.

Regeringen har tillkallat en särskild utredare med uppgift att göra en analys av de samlade effekterna av de allmänna barnbidragen, underhållsstödet och bostadsbidraget till barnfamiljer. Syftet med analysen är att undersöka vilka möjligheter det finns att inom ramen för den generella välfärdspolitiken, med bibehållen eller ökad fördelningspolitisk träffsäkerhet, på ett mer effektivt sätt stödja barnfamiljerna. Förslag skall kunna presenteras i budgetpropositionen för 2002. Förslag till utgiftsbegränsande åtgärder inom underhållsstödet skall kunna lämnas i budgetpropositionen för 2001.

Regeringen avser att förlänga föräldraförsäkringen med 30 dagar från och med den 1 januari 2002 till sammanlagt 480 dagar varav 390 dagar med sjukpenninggrundande inkomst. Inom ramen för den förlängda föräldraförsäkringen kommer sammanlagt 60 dagar med ersättning motsvarande föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst att vara reserverade för mamman respektive pappan.

Utgiftsområde 13: Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet

Miljoner kronor

Utfall	Anslag	Prognos	Beräknat		
			2000	2001	2002
1999	2000	2000	2001	2002	2003
35 448	30 573	30 792	27 447	27 418	27 424

Utgiftsområdet omfattar bidrag till arbetslöshetsersättning och lönegarantiersättning. I huvudsak avser utgifterna inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning samt grundbelopp. Utöver detta avser utgifterna även utbetalning av ersättning till arbetstagare för lönefordringar vid konkurs. För 2000 uppgår de totala anslagen på statsbudgeten till ca 30,5 miljarder kronor, varav ca 29,7 miljarder kronor utgörs av bidrag till arbetslöshetsersättning och ca 0,9 miljarder kronor utgörs av bidrag till lönegarantiersättning.

Arbetslöshetsförsäkringen har en betydelsefull roll för arbetsmarknadens funktionssätt. En översyn av arbetslöshetsförsäkringen har genomförts under det gångna året (Ds 1999:58 Kontrakt för arbete – Rättvisa och tydliga regler i arbetslöshetsförsäkringen). Översynen har visat att systemets legitimitet ifrågasätts från flera håll. Tillämpningen av reglerna har visat sig skilja sig åt mellan olika arbetslöshetskassor och olika arbetsförmedlingar, vilket är otillfredsställande ur rättssäkerhetssynpunkt. Arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring skall stärkas. Detta har regeringen nyligen aviserat tillsammans med förslag som presenterats vad gäller införandet av en aktivitetsgaranti (prop. 1999/2000:98).

Regeringen avser att återkomma till riksdagen senare i vår med förslag till ändringar i reglerna för arbetslöshetsförsäkringen. Syftet är att försäkringen skall präglas av aktivitet och att en större tydlighet i reglerna skall skapas. Därigenom uppnås en större rättssäkerhet i tillämpningen.

Utgiftsområde 14: Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

Utfall	Anslag	Prognos	Beräknat		
			2000	2001	2002
1999	2000	2000	2001	2002	2003
48 796	46 130	44 729	45 555	45 948	46 540

Utgiftsområdet omfattar till största delen arbetsmarknadspolitiska program, Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader och arbetslivsfrågor samt Europeiska socialfonden. Vidare ingår tillsynsmyndigheter, diskrimineringsmyndigheter och forskningsmyndigheter inom arbetslivsområdet, Arbetsdomstolen, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, vissa andra myndigheter samt de av staten helägda bolagen Samhall AB och Lernia AB. I utgiftsområdet ingår även utgifter för jämställdhetspolitiska åtgärder samt statliga arbetsgivarfrågor.

För 2000 uppgår de totala anslagen på statsbudgeten till ca 46,1 miljarder kronor, varav utgifterna för arbetsmarknad svarar för ca 32,9 miljarder kronor, arbetsliv och jämställdhet ca 5,5 miljarder kronor och statlig arbetsgivarpolitik ca 7,8 miljarder kronor.

Arbetsmarknadspolitiken skall enligt regeringen anpassas till de nya förutsättningar som kommer att gälla under 2000-talet. Arbetslöshetsförsäkringen och de arbetsmarknadspolitiska programmen skall på ett bättre sätt kunna bidra till fortsatt hög ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning. Vidare fortsätter arbetet med att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden. Regeringen har nyligen presenterat förslag till en reformerad arbetsmarknadspolitik som innebär en tydligare prioritering av effektiv platsförmedling och insatser för de mest utsatta grupperna (prop. 1999/2000:98). I propositionen har regeringen föreslagit bl.a. en aktivitetsgaranti som innebär att personer som är eller riskerar att bli långtidsinskrivna kan anvisas heltidsaktiviteter som skall öka deras möjlighet att få ett reguljärt arbete. Inom ramen för aktivitetsgarantin skall de arbetslösa erbjudas arbete, praktik eller utbildning. Propositionen innehåller även ett förslag om ett särskilt anställningsstöd för äldre arbetslösa som varit arbetslösa mer än två år. Reformen är också anpassad till de förändringar inom arbetslöshetsförsäkringen som regeringen avser att föreslå riksdagen senare i vår.

Personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program och inte har kvalificerat sig till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen får idag 103 kronor per dag. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag om en höjning av denna nivå. Under utgiftsområdet beräknas 200 miljoner kronor 2001, 400 miljoner kronor 2002 och 600 miljoner kronor 2003 avsättas för att finansiera höjningen.

Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2001 föreslå riksdagen att Arbetsmarknadsverket även under 2001 får använda 700 miljoner kronor för tillfälliga personalförstärkningar inom ramen för arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Av detta belopp skall 100 miljoner kronor användas för att särskilt stärka ställningen på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund. Regeringen beräknar 100 miljoner kronor per år 2001-2003 för insatser för att öka arbetskraftsdeltagandet bland invandrare. Medlen bör enligt regeringens bedömning tills vidare ligga under utgiftsområde 8. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2001 med förslag till hur dessa medel skall fördelas.

Anställningsstödet har visat sig vara en verkningfull åtgärd för de mest utsatta grupperna och regeringen föreslår därför på tilläggsbudget till statsbudgeten för innevarande budgetår att det förstärkta anställningsstödet skall förbättras för personer som varit arbetslösa eller deltagit i arbetsmarknadspolitiska åtgärder i minst fyra år.

Arbetshandikappades ställning på arbetsmarknaden måste stärkas. Regeringen avser därför att i budgetpropositionen för 2001 föreslå riksdagen att anslaget för särskilda åtgärder för arbetshandikappade förstärks med 120 miljoner kronor fr.o.m. 2001 och ytterligare 120 miljoner kronor fr.o.m. 2002.

Inom utgiftsområdet kommer sammanlagt 800 miljoner kronor att omfördelas under åren 2001-2004 för att användas inom ramen för det nationella IT-infrastrukturprogrammet.

Riksdagen har nyligen bifallit regeringens förslag i propositionen Lönebildning för full sysselsättning (prop. 1999/2000:32). En ny myndighet, Medlingsinstitutet, kommer därför att inrättas. Den skall ha i uppgift att medla i arbetstvister och verka för en väl fungerande lönebildning.

Regeringen bedömer med anledning av den kraftiga ökningen av arbetssjukdomar de senaste två åren att tillsynsverksamheten på det arbetsorganisatoriska området behöver förstärkas. Dessa problem måste angripas långsiktigt. Rege-

ringen avser därför att i budgetpropositionen för 2001 föreslå riksdagen att anslaget till Arbetsmarknadsverket förstärks med 20 miljoner kronor fr.o.m. 2001. Ökningen är avsedd för metod- och kompetensutveckling.

Utgiftsområde 15: Studiestöd

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
19 676	20 981	18 703	21 860	24 591	24 530

Utgiftsområdet omfattar statens utgifter för finansiering av studier på gymnasienivå, vuxenstudier samt högskola. För 2000 uppgår de totala anslagen på statsbudgeten till ca 21 miljarder kronor, varav 2,4 miljarder kronor avser studiehjälp till gymnasieungdomar, 8,2 miljarder kronor avser vuxenstudiestöd och 9,8 miljarder kronor avser studiemedel.

Riksdagen beslöt hösten 1999 att ett reformerat studiestödssystem skall införas från och med den 1 juli 2001. Medel har beräknats för detta ändamål under utgiftsområdet från och med 2001. I beräkningen ingår även medel för pensionsrätt för studier och för ett högre fribelopp.

Regeringen beräknar att kunskapslyftet ligger kvar på i stort oförändrad nivå fram till femårsperiodens slut 2002. Regeringen avser att i en kommande proposition lämna förslag om vuxenutbildningens och vuxenstudiestödets fortsatta inriktning och dimensionering efter kunskapslyftsperioden. I avvaktan på denna proposition beräknas medel om ca 2,6 miljarder kronor för ett fortsatt vuxenstudiestöd efter 2002.

Utgifterna för vuxenstudiestöden har beräknats utifrån en förväntad förbrukning, vilket innebär att dessa 2001 blir ca 2,4 miljarder kronor lägre jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2000.

Utgiftsområde 16: Utbildning och universitetsforskning

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
29 149	32 573	32 249	34 745	39 683	40 734

Utgiftsområdet omfattar barnomsorg och skola, vuxenutbildning, kvalificerad yrkesutbildning, högskoleutbildning och forskning samt centrala myndigheter inom Utbildningsdepartementets ansvarsområde. För 2000 uppgår de totala anslagen på statsbudgeten till ca 32,6 miljarder kronor, varav 7,0 miljarder kronor avser förskola, skola och vuxenutbildning, 22,7 miljarder kronor avser utbildning och forskning vid universitet och högskolor samt 2,3 miljarder kronor avser forskning.

Ett stegvis införande av allmän förskola och maxtaxa inom barnomsorgen påbörjas nästa år. Den 1 juli 2001 ges barn till arbetssökande rätt till förskoleverksamhet. Den 1 januari 2002 införs en maxtaxa i barnomsorgen. Högsta avgiften i förskolan skall vara 1 150 kronor i månaden för det första barnet, 767 kronor för det andra och 383 kronor för tredje barnet. För ytterligare barn betalas ingen avgift. Upp till detta tak skall avgiften vara maximalt 3 procent av hushållets inkomst för första barnet och 2 respektive 1 procent för därpå följande barn. Rätt till barnomsorg för barn till föräldrar som är föräldralediga med yngre syskon införs 1 januari 2002. En allmän förskola för 4- och 5-åringar införs från 1 januari 2003. Från 2002 beräknas 500 miljoner kronor för åtgärder som förbättrar kvaliteten i barnomsorgen. För 2003 beräknar regeringen att 5 600 miljoner kronor avsätts, vilket motsvarar en fullt utbyggd reform.

En framgångsrik inläring av basfärdigheter som läsning, skrivning och matematik är fundamental för den fortsatta skolgången. För vissa av eleverna i grundskolan finns behov av omfattande stöd för att uppfylla dessa mål. Under 1990-talet har t.ex. specialundervisningen minskat och många skolor saknar nu lärare med specialpedagogisk utbildning. Det finns behov av insatser för att stimulera en ökad måloppfyllelse. Regeringen beräknar därför 100 miljoner kronor per år för särskilda utvecklingsinsatser under 2001 och 2002.

Regeringen prioriterar insatser för att stärka gymnasieskolans möjligheter att höja kvaliteten i

utbildningen och nå målen. Den garanterade undervisningstiden spelar en viktig roll för att förbättra resultaten; i synnerhet för program med yrkesämnen. Regeringen avser att återkomma med ett förslag om utökad undervisningstid för samtliga program i gymnasieskolan i budgetpropositionen för 2001.

För elever i specialskolan ska hemkommunen betala ersättning till staten för vissa kostnader. Avgiften ska fr.o.m. hösten 2001 höjas från 75 000 kronor till 175 000 kronor per elev och läsår. Enligt den s.k. finansieringsprincipen ska kommunerna kompenseras för detta. Regeringen anser att anslaget till specialskolorna bör nettobudgeteras och specialskolorna således bör få disponera ersättningen från hemkommunen. Regeringen avser återkomma till frågan i budgetpropositionen för 2001.

År 1997 inleddes den femåriga satsningen på vuxenutbildning, kunskapslyftet. Under 1999 har omfattningen av kunskapslyftet legat på planerad nivå, vilket innebär att ca 100 000 årsstudieplatser har nyttjats av uppskattningsvis 150 000 personer, som därigenom fått möjlighet att stärka sin kompetens och sin ställning på arbetsmarknaden. Regeringen beräknar att kunskapslyftet ligger kvar på i stort oförändrad nivå fram till och med höstterminen 2002. Regeringen avser att i en kommande proposition lämna förslag om vuxenutbildningens fortsatta inriktning och dimensionering efter kunskapslyftsperioden. I avvaktan på denna proposition beräknas medel för ca 46 000 platser under 2003. Därutöver beräknas medel på oförändrad nivå motsvarande 12 000 platser i den kvalificerade eftergymnasiala yrkesutbildningen.

En väl fungerande studiestödsadministration prioriteras högt av regeringen. Regeringen anmälde i budgetpropositionen för 2000 osäkerhet om det framtida anslagsbehovet för Centrala studiestödsnämnden (CSN). Regeringen föreslår i denna proposition att CSN ges ett resurstillskott motsvarande ca 100 miljoner kronor per år under perioden 2000–2003. Resurstillskottet föreslås ske dels i form av att CSN:s anslag ökas med 20 miljoner kronor genom en omfördelning inom utgiftsområdet, dels att CSN skall få disponera de avgiftsintäkter som tas ut för uppläggning av lån och som i dag redovisas mot inkomstitel. Dessa intäkter beräknas uppgå till ca 80 miljoner kronor på årsbasis.

Regeringen avser att föreslå en fortsatt utbyggnad av grundutbildningen vid universitet och högskolor. För 2003 har för detta ändamål

beräknats 500 miljoner kronor (inklusive studie-stöd). Regeringen avser att senare återkomma till fördelningen av de nya högskoleplatserna.

I prop. 1999/2000:81 Forskning för framtiden – en ny organisation för forskningsfinansiering, lämnas förslag som kommer att innebära omfördelning av medel på statsbudgeten. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2001 med en närmare redovisning av konsekvenserna på anslags- och eventuellt utgiftsområdesnivå.

Efter förslag i 1999 års ekonomiska vårproposition har riksdagen beslutat om en förstärkning av anslagen för grundforskning och forskarutbildning inom utgiftsområdet med 70 miljoner kronor 2000 och ytterligare 400 miljoner kronor 2001 samt ytterligare 309 miljoner kronor 2002. Regeringen beräknar i föreliggande proposition en ytterligare förstärkning av anslagen för grundforskning och forskarutbildning med 500 miljoner kronor för 2003. Regeringen kommer i bl.a. den forskningspolitiska propositionen hösten 2000 och i budgetpropositionen för 2001 att lämna förslag till inriktning och fördelning av den del av resurserna för 2001 och 2002 som ännu inte fördelats samt av resurserna för 2003.

Utgiftsområde 17: Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
7 554	7 570	7 638	7 711	7 909	8 109

Utgiftsområdet omfattar frågor om teater, dans, musik, bibliotek, litteratur, kulturtidskrifter, bild och form, konsthantverk, ersättningar och bidrag till konstnärer, film, arkiv, kulturmiljö, arkitektur, formgivning och design, museer och utställningar, vissa medier (se vidare utgiftsområde 1), forskning inom kultur- och medieområdet samt stöd till trossamfund. Vidare omfattar utgiftsområdet folkbildningen, dvs. bidrag till folkhögskolorna och studieförbunden, bidrag till kontaktutbildningen samt vissa handikappåtgärder. Utgiftsområdet omfattar slutligen ungdoms-, folkrörelse-, friluftsför- och idrottsfrågor. För 2000 uppgår de totala anslagen för utgiftsområdet enligt statsbudgeten till 7,6 miljarder kronor.

Statens insatser för att förbättra konstnärernas villkor är en prioriterad del av kulturpolitiken. Målet är att skapa sådana villkor för de professionella konstnärerna att de kan basera sin försörjning på ersättning för utfört konstnärligt arbete. Åtgärderna inriktas på att stimulera den konstnärliga arbetsmarknaden. I enlighet med regeringens förslag i propositionen Konstnärernas villkor 1999 (prop. 1997/98:87, bet. 1997/98:KrU13, rskr. 1997/98:303) tillfördes utgiftsområdet 22,5 miljoner kronor under perioden 1 januari 1999 till den 30 juni 2000 för att genomföra flera olika stödinsatser riktade till konstnärer. Under samma period har det under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv genomförts försök med en tredje anställningsform inom teatern (TeaterAlliansen), med arbetsförmedling vid centrubildningarna samt med tydligare kriterier för vilka som skall ha rätt till arbetsmarknadspolitiska åtgärder med inriktning mot kulturarbetsmarknaden. Regeringen föreslår utifrån den utvärdering som genomförts gemensamt av Arbetsmarknadsstyrelsen, Statens kulturråd, Konstnärsnämnden och berörda konstnärorganisationer att såväl försöken som de tidsbegränsade stödinsatserna permanentas och att bidraget till TeaterAlliansen dessutom ökas. Utgiftsområdet beräknas därför öka med 40 miljoner kronor fr.o.m. 2001, varav 25 miljoner kronor är en överföring från utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

En framgångsrik och långsiktig kulturpolitik bygger på en infrastruktur av väl fungerande kulturinstitutioner. Institutionernas ekonomiska läge är bekymmersamt och den ekonomiska basen behöver allmänt sett stärkas. För att kunna behålla en kvalitativt hög nivå på institutionernas verksamhet föreslår regeringen en höjning av anslagen till vissa kulturinstitutioner. Regeringen har tidigare konstaterat att projektet Museum Vandalorum i Värnamo är ett intressant initiativ för att stärka de regionala utvecklingsmöjligheterna inom konst- och designområdet. Förutsatt att projektet realiserar har regeringen beräknat ett årligt verksamhetsstöd med ca 8 miljoner kronor fr.o.m. 2003. För dessa ökade satsningar på bland annat museiverksamhet beräknas utgiftsområdet öka med 30 miljoner kronor fr.o.m. 2001. Regeringen har dessutom tillkallat en kommitté för att utreda etablerandet av ett Forum för levande historia. Kommittén skall slutföra sitt uppdrag senast den 15 december 2000. Vad gäller Statens museer för världskultur

avser regeringen att återkomma med förslag till kompletterande finansiering.

Regeringen har även i beräkning av ramen förutsatt att riksdagen godkänner de i Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken (prop. 1999/2000:78), föreslagna insatserna för ökad tillgänglighet inom kultursektorn för funktionshindrade personer. Det handlar om genomförande och fortsättning av Statens kulturråds handlingsprogram för ökad tillgänglighet, medel till Talboks- och punktskriftsbiblioteket för överföring av analoga talböcker till det nya digitala mediet samt förstärkt stöd till LL-stiftelsen (Centrum för lättläst litteratur) för utgivning av lättläst litteratur riktade till ungdomar i åldrarna 9–14 år. Sammanlagt handlar det om förstärkningar av utgiftsområdet med 10 miljoner kronor för dessa ändamål.

Riksdagen har vid behandlingen av budgetpropositionen för 2000 begärt att regeringen 2001 skapar utrymme inom utgiftsområdet för de kostnader som en flyttning av ledningen för Statens sjöhistoriska museer kan medföra (bet. 1999/2000:KrU1 s. 60). Regeringen avser att återkomma med förslag i budgetpropositionen för 2001.

I det livslånga lärandet, som är en nödvändighet för alla, har folkbildningen en viktig roll att fylla. I samband med de förslag om vuxnas lärande som regeringen avser att lämna till riksdagen i en kommande proposition om den framtida vuxenutbildningen kommer även folkbildningens roll att beaktas. För 2003 beräknas 10 000 folkhögskoleplatser som en del av kunskapslyftet.

Sammanlagt beräknas utgiftsområdet öka med 90 miljoner kronor fr.o.m. 2001, varav 80 miljoner kronor i satsningar på kulturen.

Utgiftsområde 18: Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Miljoner kronor

Utfall	Anslag	Prognos	Beräknat		
			2001	2002	2003
1999	2000	2000	2001	2002	2003
17 172	15 592	13 895	11 984	11 277	10 882

Utgiftsområdet består främst av plan-, bygg- och bostadsväsendet, länsstyrelserna, lantmäteriverksamhet samt stöd till ekologisk omställning och utveckling. För 2000 uppgår det totala ansla-

get enligt statsbudgeten till 15,6 miljarder kronor.

Utgifterna för bostadsbidragen beräknas minska med 820 miljoner kronor 2001 respektive 870 miljoner kronor 2002 jämfört med budgetpropositionen för 2000. Minskningen beror framför allt på att hushållens inkomster beräknas bli högre. Regeringen har tillkallat en särskild utredningsman med uppgift att se över ekonomiska familjestöd inklusive bostadsbidrag (dir. 2000:16). Förslag skall kunna presenteras i budgetpropositionen för 2002.

Utgifterna för räntebidragen beräknas öka med 278 miljoner kronor 2001 respektive 308 miljoner kronor 2002 jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2000. Ökningen beror på att räntenivån beräknas bli högre.

I utgiftsramarna för 2001–2003 har det av riksdagen beslutade bidraget till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet (prop.1997/98:119, bet. 1997/98:BoU10, rskr. 1997/98:306) beaktats.

Regeringen föreslår i denna proposition att ett tillfälligt investeringsbidrag införs fram till och med 2002 för anordnande av studentbostäder på eller i anslutning till orter där det finns universitet eller högskola. Bidrag lämnas för ny- och ombyggnader som påbörjas under tiden den 13 april 2000 till den 31 december 2002. Bidragsgivningen rambegränsas så att bidrag beviljas med högst 400 miljoner kronor. Finansiering av investeringsbidraget sker genom att det statliga räntestödet för reparation och underhåll (RBF-stöd) avvecklas i sin helhet och genom att utgifterna under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner minskas.

Det är angeläget att uppmärksamma problemen kring höga radonhalter i bostäder. Radonsanering är nödvändig för att minska de negativa hälsoeffekterna.

Regeringen beräknar ytterligare 10 miljoner kronor 2001 och 2002 för Fonden för fukt- och mögelskador.

Regeringen beräknar 25 miljoner kronor per år 2001–2003 för länsstyrelsernas administration av skogsinköp.

Regeringen föreslår att satsningen på lokala investeringsprogram förlängs till att omfatta även 2003. Regeringen beräknar 900 miljoner kronor för denna verksamhet. För att utveckla beredningsprocessen har kraven på kommunernas redovisningar av bl.a. miljöeffekter, lönsamhet och konkurrenssituation skärpts. Dessutom har samarbetet med länsstyrelser och sektors-

myndigheter utvecklats. För information om och uppföljning av programmen har en databas skapats med detaljerade uppgifter om samtliga program som beviljats stöd.

Utgiftsområde 19: Regional utjämning och utveckling

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
3 719	3 310	3 745	4 067	3 204	3 304

Utgiftsområdet omfattar främst utgifter för olika regionalpolitiska utvecklingsinsatser och företagsstöd samt medel från EG:s regionalfond. Utgiftsområdet brukar benämnas den "lilla" regionalpolitiken. För 2000 uppgår anvisade medel enligt statsbudgeten till 3,3 miljarder kronor, varav 1,3 miljarder kronor avser anslaget för allmänna regionalpolitiska åtgärder.

Sedan Sverige blev medlem i EU redovisas återflödet från EG:s regionalfond inom utgiftsområdet. För innevarande år uppgår detta till ca 1 miljard kronor och avser utbetalningar för två programperioder. Europeiska regionala utvecklingsfonden delfinansierar för programperioden 2000–2006 strukturfondsprogrammen inom mål 1 och 2 samt gemenskapsinitiativen Urban och Interreg i sin helhet.

Utgiftsprognosen för 2000 uppgår till 0,4 miljarder kronor mer än vad som anvisats enligt statsbudgeten. Till största delen beror avvikelserna på att vissa åtaganden skall täckas av anslagsbehållningar på s.k. äldreanslag samt anslagssparande på anslaget för Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Länsstyrelserna i Norrbottens och Jämtlands län är utsedda till förvaltningsmyndigheter för strukturfondsprogrammen i mål 1-området. Regeringen avser vidare att utse länsstyrelserna i Gävleborg, Örebro och Jönköpings län till förvaltningsmyndigheter och utbetalande myndigheter i mål 2-området och beräknar att överlämna de fyra programdokumenten för mål 2 till EG-kommissionen i april 2000. För gemenskapsinitiativet Interreg III A har uppdrag lämnats att arbeta fram programdokument för i stort sett samma områden som under programperioden 1995–1999 och för Urban har det lämnats en inbjudan till Göteborgs stad att utarbeta ett programdokument.

Regeringen har tillsatt en parlamentarisk kommitté (dir. 1999:2) som skall lämna förslag om den framtida inriktningen och utformningen av den svenska regionalpolitiken. Kommittén skall bl.a. utarbeta en strategi för regional balans. Uppdraget skall redovisas senast den 31 augusti 2000. Regeringen avser att under 2001 återkomma till riksdagen med anledning av utredningens slutbetänkande.

Inom utgiftsområdet avses 1,5 miljarder kronor omfördelas under åren 2000–2004 för att inom ramen för ett nationellt IT-infrastrukturprogram bidra till utbyggnad av regionala transportnät som inte kommer till stånd på kommersiella grunder. Regeringen har tillsatt en särskild utredare som bland annat skall föreslå vilka transportnätförbindelser som skall prioriteras av regional- och näringspolitiska skäl. EG-kommissionen har ännu inte godkänt stödformen nedsatta socialavgifter. De medel som därför tills vidare frigörs skall i stället användas för att på andra sätt förbättra förutsättningarna för näringslivet i främst de områden som hittills haft nedsatta socialavgifter. Förutom att delvis finansiera utbyggnaden av nämnda transportnät avser regeringen att utarbeta ett särskilt program för att främja användningen av modern informationsteknik i företaget i dessa områden.

Jämfört med de preliminära utgiftsområdesramarna som redovisades i budgetpropositionen för 2000 beräknas utgiftsområdet öka med 230 miljoner kronor för 2001 och 110 miljoner kronor för 2002. Skillnaden förklaras huvudsakligen av att vissa åtgärder behöver vidtagas i kommuner med särskilda omställningsproblem främst på grund av strukturomvandlingar inom försvarsmakten. Dessutom förstärks arbetet med att stödja projekt inom ramen för regionala och lokala resurscentra för kvinnor inom främst nationella stödområden och EG:s strukturfondsområden. För att ge stöd för den fortsatta processen med regionala tillväxtavtal beräknas således de regionala och lokala resurscentra som växt fram tillföras 10 miljoner kronor.

Utgiftsområde 20: Allmän miljö- och naturvård

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
1 631	1 721	1 720	2 016	2 222	2 408

Utgiftsområdet omfattar frågor rörande biologisk mångfald och naturvård, vatten- och luftvård, avfallsfrågor, bilavgasfrågor, miljöskydd, miljöforskning, sanering och återställning av förorenade områden, kemikaliekontroll, strålskydd och säkerhetsfrågor kopplade till kärnkraften samt internationellt miljösamarbete. För 2000 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 1,7 miljarder kronor, varav 1,5 miljarder kronor avser allmän miljö- och naturvård och 0,2 miljarder kronor avser strålskydd och kärnsäkerhet.

Regeringen beräknar att förstärkningar av utgiftsområdet i enlighet med den nivå som föreslagits i 1999 års ekonomiska vårproposition om ca 840 miljoner kronor för 2002 förlängs till att omfatta även 2003. Det innebär att medel tillförs för bl.a. fortsatta satsningar på miljöforskning, sanering och återställning av förorenade områden, miljöövervakning samt markinköp och kalkning. Därutöver bedömer regeringen att det finns behov av ytterligare förstärkningar. Därför föreslås utgiftsområdet tillföras 175 miljoner kronor 2001, 180 miljoner kronor 2002 och 310 miljoner kronor 2003. Förstärkningarna omfattar i första hand miljöövervakning, miljöforskning, marksanering samt åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden, bland annat skötsel av befintliga reservat.

Utgiftsområde 21: Energi

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
1 101	1 446	1 841	2 262	2 085	1 302

Utgiftsområdet omfattar verksamheterna energiforskning och energiteknisk utveckling, investeringsbidrag till utbyggnad av el- och värmeproduktion samt ekonomiskt stöd för eleffektivisering och minskad elanvändning för uppvärmning av bostäder och lokaler. Utgifts-

området omfattar också åtgärder för energi-effektivisering m.m. i bland annat Baltikum och Östeuropa, vilket utgör en viktig del av den svenska klimatpolitiken. För 2000 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 1,4 miljarder kronor.

Inom utgiftsområdet prioriteras under 2000 uppföljningen av det energipolitiska program som beslutats av riksdagen (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272). Satsningen uppgår till totalt drygt 9 miljarder kronor och löper fram t.o.m. 2004. Enligt det energipolitiska beslutet skall den andra reaktorn i Barsebäcksverket ställas av senast den 1 juli 2001. Ett villkor för stängningen av den andra reaktorn är att kraftbortfallet kan kompenseras genom minskad elanvändning och ny elproduktion. Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2001 redovisa sin bedömning av om detta villkor är uppfyllt.

I samband med införandet av schablonberäkning på elmarknaden avskaffades systemet med leveranskoncession. Av detta skäl har regeringen tillsatt en utredare som har till uppgift att kartlägga omfattningen av de dåvarande leveranskoncessionärernas långsiktiga kraftanskaffningsavtal samt avtalens utformning och karaktär. Utredaren skall bedöma konsekvenserna av dessa avtal och om denne finner det lämpligt föreslå generella lösningar och/eller ta upp förhandlingar med berörda parter i syfte att få villkoren justerade. Utredaren skall lämna sitt förslag till regeringen senast den 1 oktober 2000. Regeringen avser därefter att ta ställning till behovet av ytterligare åtgärder. Utredaren skall lämna ett delbetänkande till regeringen senast den 1 september 2000 och sitt slutbetänkande i mars 2001.

En annan viktig fråga vad gäller elmarknadens funktionssätt är tillgången på effektreserver i det svenska elsystemet och behovet av åtgärder för att trygga elförsörjningen vid höglast. Affärsverket svenska kraftnät skall bevaka tillgången på höglastkapacitet i det svenska elsystemet och förmedla relevant information till marknadens aktörer. Svenska kraftnät skall också utveckla marknadsinstrument som kan bidra till att säkra tillgången på effekt vid toppbelastning. Resultatet av detta arbete skall rapporteras till regeringen senast den 15 augusti 2000. Därefter avser regeringen att ta ställning till behovet av ytterligare åtgärder.

Ett viktigt led i omställningen av energisystemet är att goda ekonomiska förutsättningar

skapas för den förnybara elproduktionen. I detta sammanhang spelar vindkraften en nyckelroll och den kan också bidra till att uppfylla flera av de nationella miljö kvalitetsmål som riksdagen beslutade om förra året. En god handlingsberedskap för en fortsatt vindkraftsutbyggnad är därför av strategisk betydelse. Regeringen bedömning är att planeringsmål för vindkraften kan utgöra ett lämpligt verktyg för att främja en sådan utveckling. Regeringen avser därför att i enlighet med det förslag som Vindkraftsutredningen redovisat i sitt slutbetänkande *Rätt plats för vindkraft* (SOU 1999:75) uppdraga åt Statens energimyndighet att redovisa områden med goda förutsättningar för vindkraft. Vidare ingår det i Energimyndighetens ansvar att ta fram uppgifter om områden av riksintresse för energiproduktion, t.ex. vindkraft. Vindkraftsutredningen har också föreslagit att en övergripande kartläggning av lokaliseringsförutsättningarna för etablering av vindkraft till havs och i fjällen genomförs. Ett programarbete med en sådan inriktning pågår för närvarande inom Regeringskansliet. Med detta utredningsarbete som underlag avser regeringen att återkomma så snart som möjligt till riksdagen med förslag om ett lämpligt planeringsmål för vindkraften och förslag för att möjliggöra att ett sådant planeringsmål uppfylls.

Med dagens elpriser är en stor del av den el som produceras med förnybara energikällor inte lönsam. Riksdagen har efter förslag i budgetpropositionen för 2000 fattat beslut om ett tillfälligt stöd till den småskaliga elproduktionen. Stödet ersätter fr.o.m. den 1 november 1999 det skydd som systemet med leveranskoncession innebär. Det tillfälliga stödet gäller t.o.m. 2000. Bidraget uppgår till 9 öre per kWh. Stödet behandlas för närvarande av Europeiska kommissionen.

För att bland annat finna en mer långsiktig lösning vad gäller skyddet för småskalig elproduktion ser en arbetsgrupp för närvarande över systemet för stöd till elproduktion från förnybara energikällor. Arbetsgruppen skall se över samtliga stödordningar på området och, om det bedöms lämpligt, föreslå ett samlat program. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i denna fråga i maj 2000 eller i budgetpropositionen för 2001.

Statens energimyndighet har på regeringens uppdrag utrett frågan om biobränslenas konkurrenskraft vid fjärrvärmeleveranser till industrin. I rapporten som lämnades den 1 februari 2000 fö-

reslår Energimyndigheten att ett stöd inrättas till biobränslegenererad värme som levereras till industrin. Rapporten är för närvarande under remissbehandling.

Utgiftsområde 22: Kommunikationer

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
25 631	25 532	25 857	24 651	25 087	26 078

Utgiftsområdet omfattar verksamheterna investeringar i samt drift och underhåll av vägar och järnvägar samt även sjöfart, luftfart, post, telekommunikationer, forskning och övergripande informationsteknikfrågor. För 2000 uppgår de totala utgifterna enligt statsbudgeten till 25,5 miljarder kronor, varav ca 23,2 miljarder kronor till väg och järnväg. Insatserna inom utgiftsområde 22 har till syfte att bland annat uppfylla de transportpolitiska målen, antagna av riksdagen 1998, om att säkerställa en samhällsekonomiskt effektivt och långsiktigt hållbar transportförsörjning, ett tillgängligt transportsystem, hög transportkvalitet, en säker trafik, en god miljö och en positiv regional utveckling.

De utgiftsnivåer som regeringen föreslår för åren 2001 till 2003 innebär i huvudsak ett fortsatt genomförande av de åtgärder som ingår i den nationella väghållningsplanen, i stomnätplanen för järnvägar och i länsplaner för regional transportinfrastruktur. Anvisade medel för genomförandet av dessa planer har under 1999 helt förbrukats och såväl Banverket som Vägverket har dessutom nyttjat delar av sina anslagskrediter. Regeringens förslag till utgiftsnivåer innebär att vissa planerade åtgärder i de fastställda investeringsplanerna inte kommer att kunna genomföras under perioden 2001–2003. Det är dock regeringens ambition att upprätthålla en fortsatt god väg- och järnvägsstandard genom att anvisa en nivå på drift- och underhållsinsatser under perioden som motsvarar minst ramarna i den nuvarande nationella väghållningsplanen och stomnätplanen. Regeringen avser även att skapa förutsättningar för bland annat ökad bärighet, tjälsäkring och rekonstruktion av det regionala vägnätet.

Regeringen anser att det är angeläget att påskynda satsningen för höjd bärighet och utökad

lastprofil på järnväg. För att möjliggöra ett samverkande och effektivt tågssystem i södra Sverige och på Själland påbörjas planeringen omgående av elektrifiering av Blekinge kustbana så att en elektrifiering kan genomföras med början 2004. Förberedelserna för och byggandet av Botniabanan fortgår som planerat. Efter den miljöprövning som för närvarande pågår kommer regeringen att återkomma till riksdagen med frågan om ytterligare lånegarantier för Botniabanan AB vad gäller de två kvarvarande etapperna mellan Nyland-Örnsköldsvik och mellan Husum-Umeå.

Regeringens åtgärder för ökad trafiksäkerhet på vägnätet enligt 11-punktsprogrammet kommer att fullföljas under perioden. Medel kommer därför även de närmaste åren att omprioriteras från byggande av stamvägar till riktade trafiksäkerhetsåtgärder på stamvägnätet. Den år 1999 påbörjade satsningen på riktade trafiksäkerhetsåtgärder på övriga vägnätet, för 400 miljoner kronor, fullföljs.

Regeringen avser att senare presentera en proposition om inriktningen av åtgärder för infrastrukturen med förslag till avvägning av åtgärder såväl mellan väg och järnväg som mellan åtgärder för säkerställande och bevarande av nuvarande infrastruktur och åtgärder för att utveckla ny infrastruktur.

I beräkningen av anslagsnivån på området ingår att Vägverket får använda de offentligrättsliga avgifter för myndighetsutövning som verket tidigare inte disponerat för att finansiera denna myndighetsverksamhet. Skälet till denna omprövning av tidigare beslut är att volymen för denna myndighetsverksamhet varierar påtagligt mellan åren.

I IT-propositionen Ett informationssamhälle för alla (prop. 1999/2000:86) föreslår regeringen att statens insatser prioriteras till tre områden i syfte att skapa ett informationssamhälle för alla. De tre områdena är regelsystem, utbildning och infrastruktur för att öka tilliten till IT, kompetensen att använda IT samt tillgängligheten till informationssamhällets tjänster.

Regeringen avsätter i anslutning till det nationella IT-infrastrukturprogrammet 2,6 miljarder kronor i stöd till de delar av transportnätet som inte kommer till stånd på kommersiella grunder. Vidare överväger regeringen en särskild skattelättnad för utgifter för anslutning för datakommunikation som innebär en väsentlig kapacitetsökning och ett stöd till kommuner för att möjliggöra abonnentanslutning med hög överfö-

ringskapacitet i glest bebyggda områden genom lokala transport- och accessnät. Den sammanlagda summan för stödet till kommunerna och skattelättnaden motsvarar 3,2 miljarder kronor.

På grundval av departementspromemorian Elektroniska signaturer (Ds 1999:73) har regeringen överlämnat till Lagrådet en lagrådsremiss med förslag till en lag om elektroniska signaturer för att underlätta användningen av sådana och därmed skapa en ökad tillit och en förbättrad säkerhet för elektronisk kommunikation.

En omfattande översyn av det samlade regelverket på telekommunikationsområdet inom EU pågår för närvarande. Kommissionen kommer under sommaren 2000 att presentera förslag till nya direktiv inom området. Det är angeläget att på gemenskapsnivå etablera ett regelverk som främjar tillväxt och investeringar, stärker Europas konkurrenskraft samt bidrar till utvecklingen av ett informationssamhälle med hög tillgänglighet där alla medborgare har möjlighet att delta. Ett aktivt arbete bedrivs med att utarbeta svenska ståndpunkter vad gäller utformningen av det framtida regelverket. Arbetet med översynen kommer att vara en prioriterad fråga under Sveriges ordförandeskap i EU första halvåret 2001.

Regeringen fortsätter sitt arbete med att på den inre marknaden främja den elektroniska handeln i Sverige under kommande år. Regeringen ser för närvarande över vilken lagstiftning som kan behöva ändras med anledning av ett kommande direktiv om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden och avser att återkomma till riksdagen i dessa frågor.

Näringsdepartementet har under 1999 låtit göra en översyn av Sjöfartsverkets, Luftfartsverkets och Handelsflottans kultur- och fritidsråds verksamhetsstrukturer i syfte att identifiera eventuella mål- och rollkonflikter och för att förbättra underlaget för statens styrning. Regeringen avser att återkomma med förslag i budgetpropositionen 2001 avseende fartygsförlagda utbildningsplatser.

Avgifterna för Sveriges medlemskap i de internationella organisationerna EUMETSAT, WMO och ECMWF, som finansieras via SMHI:s anslag, har ökat under senare år. Regeringen ser för närvarande över behoven samt eventuella möjligheter till omprioriteringar och avser att återkomma i denna fråga.

Utgiftsområde 23: Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Miljoner kronor

Utfall	Anslag	Prognos	Beräknat		
1999	2000	2000	2001	2002	2003
11 925	9 726	10 310	13 664	13 854	13 937

Utgiftsområdet omfattar verksamheterna jordbruk, fiske, trädgårdsnäring, rennäring, djurskydd, djurhälsovård, livsmedelsfrågor, skogsnäring samt högre utbildning och forskning som rör vård och utnyttjande av biologiska naturresurser.

För 2000 uppgår de totala anslagen enligt statsbudgeten till 9,7 miljarder kronor, varav ca 48 procent av beloppet finansieras av EG-budgeten. Merparten av EG-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom djurbidrag, intervention och exportbidrag, vilka helt finansieras av EG-budgeten. Därtill kommer delfinansierade stöd såsom miljöersättningar, stöd till mindre gynnade områden och strukturstöd. För att erhålla dessa stöd fordras nationell medfinansiering i storleksordningen 2 miljarder kronor per år. Anslagen till forskning och utbildning uppgår till närmare 1,4 miljarder kronor per år.

Regeringen har vid beräkningen av utgiftsområdesramen utgått från att de EG-finansierade arealersättningarna och djurbidragen höjs till ca 5,3 miljarder kronor 2001.

Regeringen har i en skrivelse till riksdagen (skr. 1999/2000:14) presenterat inriktningen av ett svenskt landsbygdsprogram för perioden 2000–2006. Regeringens förslag till landsbygdsprogram har överlämnats till Europeiska kommissionen för prövning. Ett beslut väntas senast i juni 2000. Programmet kommer att genomföras i full omfattning från 2001.

Regeringen har i annat sammanhang bl.a. föreslagit att energi- och koldioxidskatterna för elektricitet och eldningsolja inom jordbruket skall sänkas fr.o.m. den 1 juli 2000 vilket följer samma princip som inom tillverkningsindustrin. Åtgärderna är ett led i arbetet med att bevara och utveckla ett långsiktigt hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk.

Ytterligare en kostnadsdämpande åtgärd som nu bör vidtas är att ta bort den årliga avgiften för de s.k. blockkartorna inom jordbruket. Regeringen har riksdagens bemyndigande att ta ut avgifter enligt lagen (1994:1710) om EG:s för-

ordningar om jordbruksprodukter. Inkomsterna på statsbudgeten från dessa avgifter uppgick 1999 till ca 25 miljoner kronor. Avgiften avskaffas fr.o.m. innevarande år.

Av avgörande betydelse för företagets konkurrenskraft är, förutom den enskilde jordbrukarens skicklighet som företagare, den sammantagna effekten av pris-, stöd- och kostnadsnivån. Ett fortsatt analys- och utvecklingsarbete vad gäller kostnadsnivån och kostnadsstrukturen i jordbruket sker inom Jordbruksverket och Livsmedelsekonomiska institutet. I detta sammanhang analyseras bland annat skillnader i den redovisning som publiceras av Eurostat.

Mot bakgrund av regeringens ambition att 20 procent av jordbruksarealen fram till 2005 skall ställas om till ekologisk produktion är det angeläget att forskningsprogrammet om ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion får en uppföljning. Regeringen kommer därför att i budgetpropositionen för 2001 föreslå att 35 miljoner kronor per år under tre år avsätts för ekologisk forskning.

I budgetpropositionen för 2000 har under anslaget D2 *Ersättningar för viltskador m.m.* anvisats 63 miljoner kronor, varav engångsvis 7 miljoner kronor. Rovdjursutredningen överlämnade i januari 2000 sitt slutbetänkande Sammanhållen rovdjurspolitik (SOU 1999:146). I betänkandet, som för närvarande remissbehandlas, tar utredningen upp frågor om bland annat rovdjursförvaltning, inventeringar samt bidrag och ersättningar för de skador som rovdjuren åstadkommer. Mot bakgrund härav, och då skadorna även av annat vilt än rovdjur ökar, avser regeringen att i budgetpropositionen för 2001 öka anslaget med ytterligare 8 miljoner kronor till 71 miljoner kronor under en treårsperiod. Den närmare användningen av medlen bör övervägas senare.

Beslut har nyligen fattats av Statens energimyndighet om att öka de statliga insatserna för forskning och utveckling av bland annat energiskogsproduktion. Regeringen avser att återkomma till frågan om fortsatt stöd till energiskogsodling i budgetpropositionen för 2001.

Regeringen beräknar att tidigare förstärkningar av resurserna för biotopskydd i skog om 100 miljoner kronor 2002 förlängs till att omfatta även 2003.

Utgiftsområde 24: Näringsliv

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
3 255	2 983	3 334	3 197	2 977	2 895

Utgiftsområdet omfattar näringspolitik, teknologisk infrastruktur, konkurrensfrågor, teknisk forskning och utveckling, utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande samt konsumentfrågor.

För 2000 uppgår de totala anslagen på statsbudgeten till 3,0 miljarder kronor, varav ca 0,9 miljarder kronor till näringspolitik, 0,2 miljarder kronor till teknologisk infrastruktur, bl.a. patentfrågor, teknisk provning och kontroll, 0,1 miljarder kronor till konkurrensfrågor, 0,7 miljarder kronor till teknisk forskning och utveckling, 0,6 miljarder kronor till rymdverksamhet, 0,4 miljarder kronor till utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande samt 0,1 miljarder kronor till konsumentfrågor. Inom utgiftsområdet avsätts resurser för att säkerställa och utveckla tillgången på teknik- och kunskapsöverföring från bl. a. högskolorna till små och medelstora företag.

I propositionen Vissa organisationsfrågor inom näringspolitiken (prop. 1999/2000:71) föreslås en ny myndighetsstruktur på central nivå för närings- och innovationspolitik. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2001 med en närmare redovisning av omfördelningar på anslags- och utgiftsområdesnivå.

Regeringen beslutade under hösten 1999 att satsa 6 miljoner kronor på att utforma ett internetbaserat informationssystem med myndighetsinformation riktat till företag. En kundundersökning genomfördes för att ta fram en samlad bild av hur företag upplever bl.a. myndigheters information. Undersökningen skall också vara ett stöd i bl.a. statens styrning av myndigheterna vad gäller förenklingar och förbättringar för småföretag. Regeringen avser att tillföra ytterligare 15 miljoner kronor årligen under perioden 2001–2003 för dessa satsningar.

I propositionen Ett informationssamhälle för alla (prop. 1999/2000:86) föreslås en satsning för att öka IT-kompetensen i småföretag. Satsningen skall genomföras under en tvåårsperiod med början 2001.

Regeringen har tillfört Konkurrensverket resurser för att genomföra mer generella och branschspecifika åtgärder för ökad konkurrens bl.a. inom bygg- och boendesektorn. Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2001 tillföra Konkurrensverket ytterligare 5 miljoner kronor under perioden 2001–2003 för konkurrensfrämjande arbete. Regeringen avser att återkomma med förslag som ger ökad konkurrens och stärker konsumentens ställning.

Regionala tillväxtavtal är ett instrument i en ny regional näringspolitik. Utgångspunkten är att det regionala inflytandet över näringspolitiken skall öka och att tillgängliga resurser skall användas mer flexibelt. Program, som innehåller prioriterade insatser och åtgärder som skall genomföras under åren 2000–2002, har utarbetats i breda regionala partnerskap. Samtliga län har lämnat in sina avtal till regeringen. Regeringen ser mycket positivt på den process som har utvecklats kring tillväxtavtalen och på den lokala och regionala mobilisering som nu sker för tillväxt och sysselsättning.

Konsumentpolitiska kommittén överlämnade den 3 april 2000 sitt slutbetänkande Starka konsumenter i en gränslös värld (SOU 2000:29) om mål och medel för konsumentpolitiken inför ett nytt sekel. Regeringen avser att under hösten 2000 lägga fram förslag om den framtida konsumentpolitiken och även behandla frågor rörande prisinformation till konsumenter.

De totala anslagen för utgiftsområde 24 beräknas öka för 2001. Detta är till övervägande del en följd av en anslagsteknisk förändring i samband med fullständig övergång till användande av bemyndigandetekniken vid styrning av verksamheten under anslaget D1 *Teknisk forskning och utveckling*.

Utgiftsområde 25: Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
102 542	97 667	98 200	101 850	101 827	104 185

Utgiftsområdet omfattar merparten av statens bidrag till kommuner och landsting. För 2000 uppgår anvisade medel enligt statsbudgeten till 97,7 miljarder kronor, varav 78,0 miljarder kronor till generellt statsbidrag, 18,6 miljarder kro-

nor till statligt utjämningsbidrag och 1,1 miljarder kronor till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting.

Målet för utgiftsområdet är att så långt som det är möjligt skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommunerna och landstingen att uppnå de nationella målen inom olika verksamheter. De höjda statsbidragen syftar till att underlätta för kommuner och landsting att klara det lagstadgade kravet om ekonomisk balans 2000 och samtidigt ge utrymme för fortsatta satsningar inom de prioriterade områdena skola, vård och omsorg.

Riksdagen har beslutat om tillskott till kommuner och landsting under åren 1997 till 2000 om totalt 20 miljarder kronor. Till följd av skattereformen minskades det generella statsbidraget för år 2000 med 4,8 miljarder kronor samtidigt som reformen innebar att kommunernas och landstingens skatteintäkter ökade med motsvarande belopp. För 2000 minskades också anslaget för utjämningsbidraget med ca 2 miljarder kronor i förhållande till 1999 års utfall på grund av de förändringar som gjordes i utjämningsystemet för kommuner och landsting. Förändringarna innebar också att en lika stor reduktion gjordes av den utjämningsavgift som kommuner och landsting betalar till staten.

Beräkningarna utgår från att det generella statsbidraget ökar 2001 med ytterligare 3,3 miljarder kronor och att statsbidraget till särskilda insatser ökar med 0,7 miljarder kronor. I ökningen av det generella statsbidraget ingår en särskild satsning på vård och omsorg som uppgår till 1 miljard kronor.

För 2001 har riksdagen också beslutat att den statliga skatt på 200 kronor som utgår för skattskyldiga med förvärvsinkomster skall utgöra kommunal inkomstskatt vilket ger kommunsektorn ett resurstillskott som motsvarar ca 1,3 miljarder kronor.

Genom försvarsuppgörelsen kommer sammanlagt 8 miljarder kronor att tillföras vården och omsorgen under perioden 2002–2004. För åren 2002 och 2003 innebär detta att det generella statsbidraget tillförs 1 respektive 3 miljarder kronor.

I det kommunala momssystemet har det uppkommit ett underskott till följd av att kommunernas och landstingens avgifter har varit för låga i förhållande till den ersättning som har betalats ut från systemet. Sammantaget beräknas underskottet uppgå till ca 4 miljarder kronor under innevarande år. Regeringen anser det vara av stor

vikt att kommunsektorn prioriterar skola, vård och omsorg samtidigt som balanskravet uppfylls. Regeringen aviserar därför att staten tar över detta underskott som annars skulle ha återbetalats via en högre momsavgift. Därmed frigörs betydande resurser för kommunsektorn.

Beslutade och aviserade tillskott innebär således en sammanlagd höjning av statsbidragen till kommuner och landsting med ca 26 miljarder kronor 2003 i förhållande till 1996 års nivå.

Utgiftsområde 26: Statsskuldräntor m.m.

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
89 885	81 810	93 370	69 270	65 670	58 570

Utgiftsområdet omfattar utgifter för räntor på statsskulden, oförutsedda utgifter och Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning. Utgiftsområdet omfattas inte av det statliga utgiftstaket med motiveringen att utgifterna inte kan påverkas i det korta perspektivet.

För 2000 uppgår de totala anslagen på statsbudgeten till 81,8 miljarder kronor varav räntor på statsskulden utgör 81,7 miljarder kronor. Under perioden beräknas ränteutgifterna minska kraftigt för att år 2003 uppgå till 58,5 miljarder kronor. De kraftigt minskade ränteutgifterna förklaras framför allt av den stora amorteringen som görs när utrymme uppkommer till följd av överföringar från AP-fonden i samband med ålderspensionssystemet samt försäljningar av statligt aktieinnehav.

Statsskulden uppgick vid utgången av 1999 till 1 374 miljarder kronor vilket är 75 miljarder kronor lägre än föregående år. Under perioden 2000–2003 beräknas statsskulden minska med 228 miljarder kronor för att 2003 uppgå till 1 145 miljarder kronor. Under perioden 2000–2003 uppgår summan av statsskuldens saldo till 82 miljarder kronor. Resterande delar av skuld-sänkningen uppkommer då statsobligationer till ett nominellt värde av 98 miljarder kronor skrivs av mot statsskulden 2001 i samband med att medel förs över från AP-fonden som ett led i den nya pensionsreformen. En annan viktig förklaring är att kronan antas stärkas mot övriga valutor vilket beräknas minska valutaskulden med 40

miljarder kronor t.o.m. 2003 års utgång. I avsnitt 4.4.2 Statsbudgetens utgifter ges en mer detaljerad redovisning av statsskuld räntorna.

Utgiftsområde 27: Avgiften till Europeiska gemenskapen

Miljoner kronor

Utfall 1999	Anslag 2000	Prognos 2000	Beräknat		
			2001	2002	2003
20 884	23 083	23 177	24 093	24 795	24 742

Utgiftsområdet avser Sveriges avgift till Europeiska gemenskapens allmänna budget (EU-budgeten). För 2000 uppgår de totala anslagen på statsbudgeten till ca 23,2 miljarder kronor.

EU-budgeten omfattar den Europeiska gemenskapens samtliga förväntade inkomster och utgifter. Budgeten finansieras huvudsakligen av de s.k. egna medlen, vilka utgörs av avgifter från medlemsländerna. Budgeten beslutas årligen inom ramen för ett fastställt flerårigt budgettak, s.k. finansiellt perspektiv. Det nuvarande finansiella perspektivet gäller åren 2000–2006. Nivån för det finansiella perspektivet grundas på rådets beslut om gemenskapernas egna medel (94/728/EG, Euroatom), vilket bland annat anger taket för medlemsländernas finansieringsansvar för budgeten. Inom ramen för Agenda 2000 beslutades, förutom det nya finansiella perspektivet, att beslutet om egna medel skall ändras så att det nya beslutet kan träda i kraft från och med 2002. Kommissionen lade under sommaren 1999 fram ett förslag till nytt beslut som genomför förändringarna enligt Europeiska rådets beslut. Rådsbehandlingen är ännu inte avslutad. Beslut i frågan kräver enhällighet samt nationellt godkännande av samtliga medlemsländer. Regeringen kommer att lägga fram ett förslag för riksdagen när beslutet antagits. Eftersom rådsbehandlingen ännu inte är avslutad kan det innebära att det nya beslutet om egna medel kan bli försenat. Beslutet kommer dock att ha en retroaktiv verkan vid en eventuell försening.

Ändringen av beslutet om egna medel innebär att uttaget av mervärdesskattebaserad avgift minskas till 0,75 % 2002 och till 0,50 % 2004. Samtidigt ökas den nationella ersättningen för uppbördskostnader avseende s.k. traditionella egna medel från 10 % till 25 % fr.o.m. 2001. Dessutom skall finansieringen av den brittiska budgetreduktion ändras fr.o.m. 2002 så att finan-

sieringsandelen för Sverige, Nederländerna, Österrike och Tyskland minskas med 75 % i förhållande till nuvarande andel. Förändringen av finansieringsansvaret för den brittiska budgetreduktion beräknas minska den svenska avgiften med cirka 600 miljoner kronor år 2002.

Det finansiella perspektivet ligger numera väsentligt närmare utgiftsnivån för EU-budgeten. Möjligheten till finansiering av nya utgifter på EU-budgeten, genom utnyttjande av marginalen mellan finansiella perspektivet och de faktiska utgifterna i den årliga EU-budgeten, har därigenom minskat. Ett fullt utnyttjande av marginalen kan leda till behov av revidering av det finansiella perspektivet för att hantera oförutsedda utgifter.

Beräkningen för utgiftsområde 27 grundas på fastställd EU-budget för 2000 samt, vad gäller EU-budgetens utgiftsnivå, på finansiella perspektivet för 2001–2003 (kommissionens revidering till 2001 års prisläge). I förhållande till budgetpropositionen innebär detta en höjning av prognosen för EU-budgetens utgifter, vilket påverkar avgiftens nivå särskilt för åren 2002 och 2003. Effekterna av uppgörelsen i Berlin, bl.a. minskat finansieringsansvar för Storbritanniens budgetreduktion, har beaktats och påverkar den svenska EU-avgiften fr.o.m. 2002. Som nämnts ovan har det formella rådsbeslutet inte fattats, vilket kan innebära en risk för att beräknad avgiftsreduktion inte erhålls enligt beslutad tidplan. Beräkningen beaktar även förutsedda kurseffekter, utfallskorrigeringar m.m. Kommissionens budgetförslag presenteras i maj. Därigenom kan beräkningen i budgetpropositionen baseras på kommissionens budgetförslag för 2001.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Miljoner kronor

Utfall	Beräknat	Prognos	Beräknat		
			2000	2001	2002
1999	2000	2000	2001	2002	2003
136 095	140 034	139 904	144 686	151 337	158 364

Utgifterna omfattar ålderspension i form av allmän tilläggspension (ATP) och ålderspension i form av folkpension till pensionärer som även uppbär ATP. För år 2000 beräknas de totala kostnaderna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten uppgå till ca 139,9 miljarder kronor.

Utgifterna väntas öka med ca 5 miljarder kronor år 2001 och med ca 7 miljarder kronor per år de två därefter följande åren. De utgiftsbestämmande faktorerna är antalet pensionärer med ATP (ca 85 % av samtliga ålderspensionärer), deras genomsnittliga antal ATP-poäng samt storleken på prisbasbeloppet. Antalet pensionärer ökar för närvarande i måttlig takt, med ca 0,5 % per år. De för närvarande mest betydelsefulla faktorerna för utgiftsutvecklingen är i stället prisbasbeloppets utveckling samt utvecklingen av den genomsnittliga ATP-nivån.

Prisbasbeloppet antas mellan åren 2001 och 2003 öka med ca 2 % per år, vilket innebär en utgiftseffekt på ca 3 miljarder kronor per år. Ungefär lika stor effekt har ATP-systemets fortsatta

mognad, dvs. att äldre pensionärer med låg eller ingen ATP successivt ersätts av nytillkommande pensionärer med avsevärt högre ATP. De senare har i genomsnitt fler ATP-år och har även fått högre medelpoäng per år genom reallöneökningar under ett flertal år. För varje år ökar den genomsnittliga ATP-inkomsten med ca 0,03 prisbasbelopp eller med ca 2 %. Även detta innebär de närmaste åren utgiftsökningar med ca 3 miljarder kronor per år. Dessa faktorer förklarar tillsammans den utgiftsutveckling som förväntas för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.

Den ovan redovisade utgiftsutvecklingen kommer dock att påverkas av att den bösättningsbaserade del av folkpensionen som i dag utbetalas från AP-fonden år 2003 kommer att överföras till utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom. Vidare kommer pensionerna från och med 2002 att räknas upp med det nya pensionssystemets inkomstindexering i stället för ATP-systemets prisindexering. Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2001 återkomma med beräkningar och prognoser för hur dessa faktorer kommer att påverka utgiftsutvecklingen.

Regeringen avser att i en proposition i maj 2000 lägga fram ett förslag till slutlig utformning av den automatiska balanseringsmekanism som kommer att utgöra en integrerad del av det reformerade ålderspensionssystemet.